

Pankin tarjoamat sijoitus- ja säästämistuotteet, vaihtoehtona kansainvälinen osakesijoittaminen

Lari Hiltunen

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Pankin tarjoamat sijoitus- ja säästämistuotteet, vaihtoehtona
kansainvälinen osakesijoittaminen**

Lari Hiltunen
Liiketalous
Opinnäytetyö
Helmikuu/2021

Lari Hiltunen

Pankin tarjoamat sijoitus- ja säästämistuotteet, vaihtoehtona kansainvälinen osakesijoittaminen

Vuosi

2021

Sivumäärä

62

Tutkimuksen kohteena oli home bias, joka tarkoittaa kotimaan osakemarkkinoiden ylipainottamista. Opinnäytetyön tavoitteena oli löytää selkeät syyt home biasiin. Lisäksi tavoitteena oman kehittymisen rinnalla oli saada tietoa ja lisäymmärrystä säästämisestä ja sijoittamisesta OP Etelä-Hämeen organisaatioon.

Tutkimuksessa esitellään pankin tarjoamat sijoitus- ja säästämistuotteet. Tutkimuksessa on myös käsitelty kansainvälistä osakesijoittamista eri sijoitustuotteiden kautta sekä tärkeät huomioon otettavat asiat ennen ulkomaille sijoittamista. Lisäksi teoriaosuudessa on käyty läpi home bias -aihe ja siihen liittyvät tekijät. Teoriaosuudessa on käytetty monipuolisesti kotimaista ja kansainvälistä kirjallisuutta, sähköisiä lähteitä sekä asiantuntijahaastatteluja. Eri näkökulmia on myös tuotu esille esimerkkien ja kuvioiden avulla.

Suomalaiset sijoittajat tuntevat maantieteellisen hajauttamisen osakemarkkinoilla ja rahoitusteoriankin mukaan hajauttaminen parantaa tuotto-riskisuhdetta. Silti osakesijoittajat keskittyvät ja ostavat pääsääntöisesti aina Helsingin pörssin listattujen yhtiöiden osakkeita. Kotimaan osakemarkkinoiden ylipainottamisen syitä ovat kustannukset, tunnettuus, verotus, kieli, valuutta- ja maariski. Home biasin myötä sijoittajat etsivät osakemarkkinoilta tuttuja ja kulttuurisesti sekä maantieteellisesti lähellä olevia yhtiöitä. Kansainvälisten osakemarkkinoiden kustannuksia pidetään kalliina ja verotus koetaan vaikeana. Kielimuurin tai kulttuurieron takia sijoittajan on vaikea ymmärtää ja sisäistää pörssin sekä sen yhtiöiden toimintaa.

Sijoittajat olettavat kotimaan osakemarkkinoilla hajauttamisen riittäväksi. Maailman tapahtumat ja laskusuhdanteet vaikuttavat voimakkaammin Helsingin pörssiin kuin muihin pörsseihin. Syinä tähän ovat maantieteellinen sijainti ja pieni markkina-arvo, joten Helsingin pörssiin sijoittaminen on riskisempää. Kansainväliset osakekaupat ovat lisääntyneet viime vuosina, mutta edelleen kotimaan yhtiöitä pidetään ensisijaisina sijoituskohteina. Kehittämisehdotuksina on eri sijoitusinstrumenttien home biasin tutkiminen ja home biasin vaikutus sijoittajan saamaan tuottoon.

Asiasanat: sijoittaminen, säästäminen, kansainvälinen osakesijoittaminen, etf, home bias

Lari Hiltunen

Investment and saving products offered by the bank, as alternative international equity investment

Year 2021 Pages 62

The point of this study was to understand home bias, that is to say the overemphasis of the domestic market, and to find clear reasons which create this effect. Furthermore, in addition to my own development, another consideration was to obtain information and additional understanding about saving and investing in the organization of OP Etelä-Häme.

In the theoretical part of this study are presented the investment and saving products offered by the bank. The study considers international stock investments through different investment products, as well as the important matters that need to be considered before investing abroad. The study goes through home bias, as a subject and the related factors. The study used versatile literature concerning investing and saving, online sources and expert interviews. The different points of view have also been brought up with the help of examples and figures.

The Finnish investors are familiar with the geographical diversification on the stock market and according to the financial economics theory, it improves the yield-risk ratio. Still the Finns mainly concentrate on and buy the shares of the listed companies of the stock exchange of Helsinki. Some of the reasons for the overemphasis of domestic stock markets are; the costs, the familiarity, the taxation, the language, currency risk and country risk. With the concept of home bias, the investors search from the stock market for familiar companies which are culturally and geographically near to the customer. The costs of international stock markets are considered expensive and the taxation complicated. If there are differences in the language or the culture, for the investor it's more difficult to understand the mechanics of the stock market and the companies themselves.

The investors assume that the diversification in the domestic stock market is enough. The events and downturns in the world affect the stock exchange of Helsinki more strongly because of its geographical location and its' small market value. So, investing in the stock exchange of Helsinki is riskier. The international stock transactions have increased during the last few years, but the domestic companies still are considered as primary investments. As further development proposals there are possibilities of research of the home bias of different investment instruments and the effect of home bias to the earned profit.

Keywords: investment, saving, international equity investment, etf, home bias

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Sijoitus- ja säästämistuotteet	8
2.1	Osakesijoittaminen	8
2.2	Rahastot	9
2.3	Exchange Traded Products-tuotteet.....	10
2.3.1	Exchange Traded Fund.....	11
2.3.2	Exchange Traded Commodity	13
2.3.3	Exchange Traded Note	13
2.4	Vastuullinen sijoittaminen	14
2.5	Osakesäästötili.....	16
2.6	Asunto- ja metsäsijoittaminen	17
2.7	Joukkolainat	19
2.8	Tilisäästäminen.....	20
2.9	Vakuutussäästäminen ja sijoitusvakuutus	22
3	Kansainvälinen osakesijoittaminen	22
3.1	Osakkeet.....	23
3.2	Suomen osakemarkkinat verrattuna Ruotsiin, Yhdysvaltoihin ja Japaniin	24
3.3	Rahastot	28
3.4	ETF-sijoittaminen	29
4	Kansainvälinen osakesijoittaminen osaksi sijoitussalkkua	31
4.1	Osakesijoitusten tuotto	31
4.2	Riskit	33
4.3	Riskimittarit.....	34
4.4	Hajauttaminen.....	35
4.5	Verotus	36
4.6	Sijoittajan oma käyttäytyminen osakemarkkinoilla	38
5	Home Bias	38
5.1	Kustannukset.....	44
5.2	Tunnettuus	44
5.3	Valuuttariski	45
5.4	Kansainvälisten sijoitusten verotus	46
5.5	Maariski ja kieli sekä informaatio.....	46
6	Tutkimuksen toteutus	47
7	Tulokset, johtopäätökset ja kehittämissuhteet	49
8	Pohdinta	53
	Lähteet.....	55

Kuviot	60
Taulukot	61
Liitteet	62

1 Johdanto

Opinnäytetyöni aiheena on sijoittaminen ja säästäminen sekä erityisesti kansainvälinen osakesijoittaminen. Opinnäytetyön nimi on: Pankin tarjoamat sijoitus- ja säästämistuotteet, vaihtoehtona kansainvälinen osakesijoittaminen. Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä OP Etelä-Hämeen kanssa.

Tutkittava ilmiö on kansainvälisten suorien osakesijoitusten vähäinen osuus verrattuna suoriin suomalaisiin osakesijoituksiin. Internetin välityksellä osakkeiden ostaminen ympäri maailmaa on tehty helpoksi. Vuonna 2019 tehdyn tutkimuksen mukaan suomalaisten osakesijoituksista yli 90 % oli kotimaisissa yrityksissä ja loput kansainvälisissä yrityksissä. Tutkittavan aiheen rajaaminen tapahtuu eri syihin, miksi kotimaiset osakesijoitukset ovat huomattavasti suosituimpia kuin kansainväliset. Tavoitteena on löytää selkeät syyt kotimaan osakemarkkinoiden ylipainottamiselle ja mitkä asiat saavat sijoittajat tekemään kyseiset valinnat osakemarkkinoilla.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys muodostuu aikaisemmin tehdyistä sijoittamisen ja säästämisen tutkimuksista sekä lähdekirjallisuudesta. Opinnäytetyössä on tarkoitus myös käyttää esimerkiksi Euroopan Keskuspankin ja Suomen pankin tekemiä valmiita tutkimuksia home biasista. Sijoittajien on tapana ylipainottaa omia sijoituksiaan kotimaisiin kohteisiin, jota kutsutaan home biasiksi. Hyödynnän opinnäytetyössä myös asiantuntijahaastatteluja, joilla saan tutkimusaineistoa analysoitavaksi. Haastattelut on tarkoitus toteuttaa vapaamuotoisina teemahaastatteluina, joissa on viitteitä myös puolistrukturoiduista haastatteluista.

Sijoittaminen on viime vuosien yksi isoimmista trendeistä ja yhä useammat suomalaiset ovat aloittaneet sijoittamisen. Sijoittaminen ja säästäminen aloitetaan nykyään jo nuorena ja tilisäästämisen tilalle on valittu erilaisia sijoituskohteita. Sijoittamisella voi ja pystyy vaikuttamaan omaan talouteen sekä säästämään hyvän tai pahan päivän varalle. Eri sijoituskohteita ja instrumentteja on tuhansia pankin kautta valittavissa, mutta sijoittajat päätyvät pääsääntöisesti aina kotimaan markkinoiden sijoituskohteisiin etenkin osakesijoittamisessa. Sijoittajat tuntevat maantieteellisen hajauttamisen ja rahoitusteoriankin mukaan hajauttaminen parantaa tuotto-riskisuhdetta. Helsingin pörssi muodostaa yhteenlaskettuna markkina-arvoltaan alle yhden prosentin koko maailman pörssien yhteenlasketuista markkina-arvoista. Miksi sijoittajat siis sijoittavat pääsääntöisesti vain kotimaan osakemarkkinoille?

2 Sijoitus- ja säästämistuotteet

Sijoittamisen ja säästämisen tarkoituksena on vaurastuminen ja panostaminen hyvään elämään tulevaisuudessa. Osuuspankin kautta on mahdollista sijoittaa tuhansiin osakkeisiin ympäri maailmaa ja tarjolla on myös yli 700 eri ETF:a. Osakesäästötili tulee henkilöasiakkaille alkuvuonna 2021. Säästäminen on helppo aloittaa ja siitä voi tehdä automaattista, kuten esimerkiksi rahastoon joka kuukausi säästämällä. Sijoittaja voi valita sijoitussalkkuunsa myös vastuullisia sijoituskohteita. Joukkolainojen ja asunto- sekä metsäsijoittamisen kautta sijoittaja voi hajauttaa sijoituksiaan eri sijoitusinstrumentteihin. Tilisäästämisellä voi säästää arjen raha-asioiden hoidosta aina pitkäaikaiseen säästämiseen asti. (OP 2020.)

2.1 Osakesijoittaminen

Osakesijoittamisessa sijoittaja ostaa yhtiön osakkeen tai osakkeita, jolloin saa omistuksen yrityksestä omaan osakeomistukseensa nähden. Sijoittaja voi ostaa yhtiöiden osakkeita pörssistä, joka on listattujen yritysten osakkeiden kauppapaikka. Osakesijoittamista varten sijoittaja tarvitsee arvopaperisäilytyksen ja arvo-osuustilin. Normaalisti pörssissä liikkuvat rahat menevät sijoittajalta toiselle oston tai myynnin yhteydessä. Yhtiöltä sijoittajalle rahat menevät vain erillisessä osakeannissa tai listautumisen yhteydessä. Pörssiyhtiöt ovat juridisesti osakeyhtiöitä, mutta ne tunnetaan myös nimellä yhtiö. Yritysten osakekanta koostuu osakkeista ja niitä omistavat sijoittajat saavat omistusoikeuden. Omistusoikeus tarkoittaa, että osakkeenomistaja saa oikeuden osinkoon ja yhtiön varoihin, äänestyoikeuden yhtiökokouksessa sekä mahdollisen osakeannin toteutuessa etuoikeuden uusmerkintäannissa. Pörssissä olevat yritykset jakavat pääsääntöisesti vuosittain osinkoa omistajilleen. Osakeyhtiön tulee järjestää vuosittain yhtiökokous, jossa se päättää osakkeenomistajille maksettavan osingon, hyväksyy tilinpäätöksen sekä valitsee yhtiölle hallituksen. (Elo & Saarhelo 2018, luku 1.)

Osakesijoittamisessa on tärkeää hajauttaa riskit maantieteellisesti, toimialoittain ja ajallisesti. Optimi määrä eri yhtiöiden osakkeita sijoitussalkussa on 8-10, riippuen sijoittajasta ja hänen sijoitussuunnitelmastaan. Sijoittajan on lähes mahdotonta arvioida parhaat osto- ja myyntiajankohdat omille sijoituksilleen, joten ajallinen hajauttaminen on tärkeää myös osakesijoittamisessa. Omien sijoitusten kannattavuutta ja ajankohtaa voi kuitenkin parantaa tutustumalla yhtiöön ja sen tunnuslukuihin. Yleisimmät tunnusluvut osakesijoittamisessa ovat voittokerroin (Price to Earnings), oman pääoman tuotto (Return On Equity), osinkotuottoprosentti ja yritysarvo Enterprise Value (EV). (Hamid & Parkkinen 2020.)

Yhtiön tunnuslukujen jälkeen on hyvä myös tutustua yhtiöön ja sen toimintaan. Yleisiä hyviä tietoja yhtiöstä ovat sen toiminnan ymmärtäminen, liiketoiminnan keskeiset tekijät, kuka omistaa yhtiön ja minkälainen sen johto on sekä yhtiön historia markkinoilla. Pörssiyhtiöt julkaisevat osavuosisikatsaukset ja tulosjulkaisut neljä kertaa vuodessa. Näillä julkaisuilla

sijoittaja pystyy ajoittamaan paremmin omia sijoituksiaan, koska kurssimuutosten hyödyntäminen ja tulevaisuuden kehitysnusteet voivat muuttaa yhtiön kurssia paljonkin. Kurssimuutosten taustalla on yhtiön ja sen toimialan muutokset, valtioiden päätökset, kriisit, ilmastonmuutokset, politiikka ja jopa ikärakenteen muuttuminen. (Hamid & Parkkinen 2020.)

Yrityksen listautuessa pörssiin sen tulee täyttää tarvittavat laatukriteerit, jotta sijoittajille ei tule kohtuutonta riskiä yritykseen sijoittaessa. Laatukriteereitä ovat muun muassa riittävä raportointi ja vakiintunut hyvällä pohjalla oleva liiketoiminta. Yritykset listautuvat pörssiin yleensä rahoituksen hankinnan, omistuspuhjan laajentamisen tai yrityksen tunnettuuden ja uskottavuuden parantaminen takia. Helsingin pörssiin on viimeisen kolmen vuoden aikana listautunut esimerkiksi Musti Group, EAB Group, Altia, Kojamo, Oma Säästöpankki, Harvia ja Tallink Group. (Elo & Saarhelo 2018, luku 1.) Osuuspankin kautta on mahdollista sijoittaa 14 eri markkinapaikalle tuhansiin eri osakkeisiin, joita on saatavilla Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan, Saksan, Hollannin, Belgian, Ranskan, Portugalin, Italian, Espanjan, Sveitsin, Kanadan ja Yhdysvaltojen markkinoilta (OP 2020).

Pörssi on merkittävä pää- ja jälkimarkkina-alue suurille yrityksille. Kun yhtiö itse laskee liikkeeseen uusia osakkeita ja luovuttaa ne sijoittajille, se tekee sen ensisijaisilla markkinoilla. Tämän yrityksen ja sijoittajien välisen alkutapahtuman jälkeen osakkeet käyvät kauppaa jälkimarkkinoilla sijoittajien välillä ilman yrityksen osallistumista. Esimerkiksi, jos sijoittaja haluaa ostaa 100 Starbucks osaketta, sijoittaja tekee oston pörssissä, jossa Starbucks käy kauppaa kaupankäyntitunnuksella SBUX. Sijoittaja ostaa osakkeen sellaiselta, jolla on jo Starbucksin osakkeita, eikä itseltään Starbucksilta. Yritykset laskevat liikkeeseen vain ajoittain uusia osakkeita, joten jälkimarkkinakauppa on valtaosa osakemarkkinoiden kaupasta. (Berk & DeMarzo 2020, 45.)

2.2 Rahastot

Sijoitusrahasto toimii niin, että rahastoyhtiö kerää eri sijoittajilta varoja, jotka sijoitetaan useisiin sijoituskohteisiin ja ne muodostavat yhdessä sijoitusrahaston. Rahastossa olevat rahasto-osuudet ovat keskenään yhtä suuria ja ne tuottavat samanlaiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. Sijoitusrahasto sijoittaa nimensä mukaisesti eri arvopapereihin, jolloin arvopaperit omistaa rahasto. Sijoittajat taas omistavat rahasto-osuudet. Sijoitusrahastolla voi sijoittaa esimerkiksi osakkeisiin, joukkolainoihin tai eri markkina-alueilla ja maantieteellisillä alueilla toimiviin kohteisiin. Sijoitusrahastoja voi ostaa sijoittajien lisäksi yhteisöt ja säätiöt. Rahastossa oleva rahastopääoma koostuu rahasto-osuuksista ja rahastopääoma muuttuu jatkuvasti rahastoon tehtävien uusien sijoitusten sekä lunastusten määrien mukaan. Rahastossa oleva pääoma vaihtuu myös korkotasojen muutosten ja rahaston sijoitusten pörssikurssien arvomuutosten takia. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, luku 3.)

Rahastoihin sijoittaessaan voi valita aktiivisen tai passiivisen rahaston. Aktiiviset rahastot ovat salkunhoitajan hoitamia rahastoja. Salkunhoitaja valitsee rahaston sisällön rahaston sääntöjen ja sijoitusstrategian mukaisesti. Aktiivisessa rahastossa on hieman enemmän kuluja passiiviseen rahastoon verrattuna, koska sitä hoidetaan aktiivisesti. Passiivinen rahasto seuraa valitsemaansa indeksiä ja siinä ei ole aktiivista salkunhoitoa. Passiivinen rahasto voi olla esimerkiksi osakerahasto. Tässä tapauksessa rahasto sijoittaa indeksissä oleviin kohteisiin siinä olevien yritysten markkina-arvojen painotuksella ottamatta kantaa itse kohteisiin. Myös vastuullinen sijoittaminen onnistuu helposti erilaisten rahastojen kautta. (Kauppila & Taponen 2020.) OP Etelä-Hämeen omistaja-asiakkaana voi ostaa, myydä ja vaihtaa lähes kaikkia rahastoja ilman kuluja. Rahastoissa on kuitenkin mahdollista, että siihen sisältyy merkintä-, lunastus ja vaihtopalkkioita. Esimerkiksi OP-Rohkea rahaston merkintäpalkkio on 0 prosenttia, hallintopalkkio 1,45 prosenttia ja lunastuspalkkio 0,50 prosenttia. (OP 2020.)

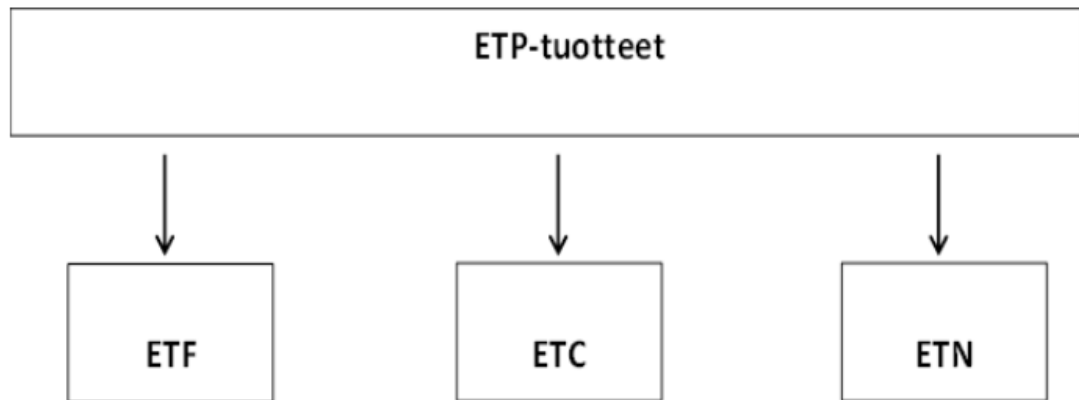
Sijoitusrahastojen suurin etu muihin sijoitustuotteisiin verrattuna on niiden automaattinen riskien hajauttaminen ja matalat kulut. Rahastot hajauttavat automaattisesti kohteensa rahaston sääntöjen perusteella, joten sijoittaja voi sijoittaa kohteisiin, joita ei tunne kunnolla tai joihin hänellä ei ole mahdollista muuten sijoittaa. Rahastoissa salkunhoitaja seuraa jatkuvasti markkinatilannetta ja rahastojen yhtiöitä, joten sijoittajan ei tarvitse tuntea yhtä tarkasti rahaston sijoituskohteita. Sijoitusrahastoon voi sijoittaa kerralla isomman summan tai vaihtoehtoisesti aloittaa kuukausisäästämisen muutamalla kymmenellä eurolla. Korkorahastoissa on korkomarkkinoiden riski ja osakerahastoissa on taas osakemarkkinoiden riski, joten rahaston riskit kulkevat käsi kädessä rahaston valitsemien sijoituskohteiden riskien kanssa. Kaikissa rahastoissa tulee huomioida riskien jakaminen, joten se ei koske vain osakerahastoja. (Kallunki ym. 2019, luku 3.)

Sijoitusrahastojen tuotto muodostuu kolmesta eri osa-alueesta, jotka ovat korkotuotot, osingot ja rahaston arvonnousu tai -lasku. Rahastoissa on kahta erilaista rahasto-osuutta, jotka ovat tuotto-osuus ja kasvuosuus eli arvonnousu. Ulosmaksettavaa tuotto-osuutta saavat sijoittajat, jotka omistavat niitä ja kasvuosuuksia omistavat sijoittajat eivät saa ulosmaksettavaa tuottoa. Ulosmaksetut tuotot vähentävät rahasto-osuuden arvoa sen verran kuin tuottoa on maksettu. Kasvuosuuden omistaessa rahaston tuotto kasvattaa vain sen osuuden arvoa. Yksityissijoittajat omistavat yleensä kasvuosuuksia. (Virtapalo 2020.)

2.3 Exchange Traded Products-tuotteet

ETP-tuotteisiin kuuluu esimerkiksi ETF, ETC ja ETN sijoitusinstrumentit. ETP on yleisnimitys kaikille edellä mainituille pörssissä listatuille tuotteille. Kaikkien ETP-tuotteiden tarkoituksena on, että ne seuraavat pörssissä tiettyä määriteltyä kohde-etuutta. ETP-tuotteita on siis mahdollista ostaa ja myydä aina kaikkina pörssin aukioloaikoina. Kohde-etuudet ovat yleensä valuutta, yksittäinen raaka-aine tai arvopaperikori, joka muodostuu

osakkeista ja joukkovelkakirjoista. Kohde-etuksien hinnanmuutokset vaikuttavat suoraan ETP-tuotteen hinnanmuutokseen. Muita ETP-tuotteita on minifutuurit, warrantit ja sertifikaatit. (OP 2020.)

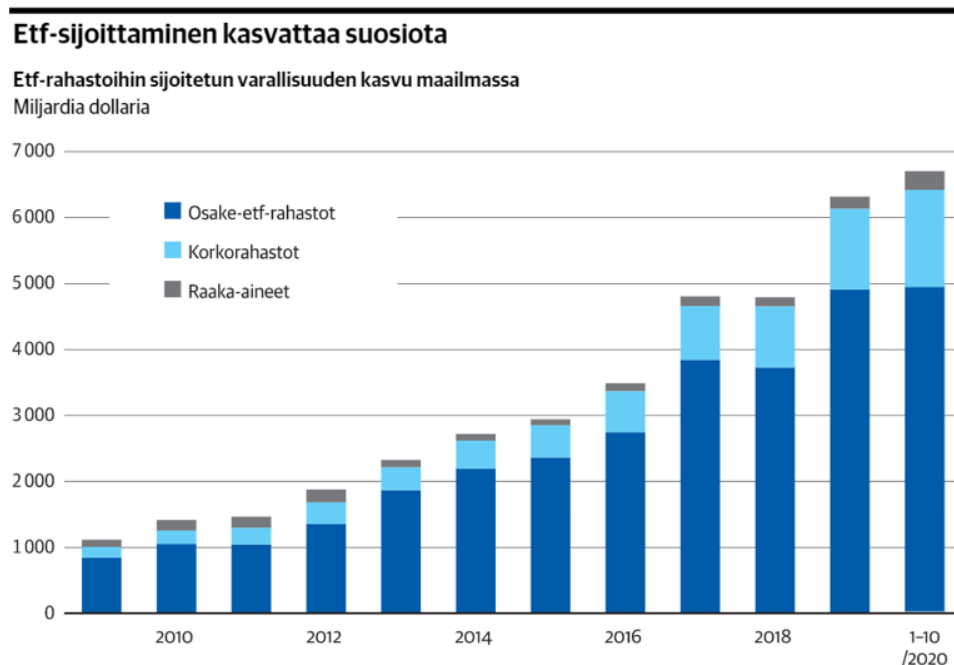
Kuvio 1: Exchange Traded Products-tuotteet (OP 2020.)

2.3.1 Exchange Traded Fund

Exchange Traded Fund eli ETF on indeksiosuusrahasto, joka on pörssikaupankäynnin kohteena. ETF-sijoittamisessa sijoittajalla tulee olla arvo-osuustili, jotta niillä voi käydä kauppaa pörssissä. ETF-rahasto toimii käytännössä samalla tavalla kuin pörssiosakkeet ja sillä voidaan käydä pörssin aukiolon aikana reaaliaikaisesti kauppaa. ETF seuraa tiettyä valittua indeksiä ja hajauttaa näin ollen sijoitukset automaattisesti eri osakkeisiin. Alkuperäinen idea ETF-sijoittamisessa on ollut pääindeksin seuraaminen kustannustehokkaasti. Indeksini kuvaa hyödyke- tai arvopaperijoukon hintamuutosta. Indeksini voi muodostaa mistä tahansa joukosta arvopapereita, kun tiedetään arvopapereiden hinta ja yksittäisen arvopaperin suhteellinen osuus indeksissä. Automaattisen hajautuksen ansiosta ETF:t ovat edullinen ja kustannustehokas tapa sijoittaa eri markkinoille. ETF:t ovat vielä hieman tuntematon sijoituskohte, mutta niillä pääsee sijoittamaan helposti erilaisille toimialoille ympäri maailman. Helsingin pörssissä ensimmäinen ETF nähtiin vuonna 2001, jonka jälkeen ETF-sijoittaminen on kasvanut vuosi vuodelta. (Puttonen & Repo 2011, luku 6.)

ETF:a on kahta erilaista rakenteeltaan. On johdannaispohjaisia ja arvopaperipohjaisia, joista johdannaispohjainen maksaa rahastolle johdannaispöytäkirjan perusteella vertailuindeksin mukaista vastaavaa tuottoa. Arvopaperipohjainen ETF-rahasto ostaa ilmoittamansa osakkeet ja samalla myös omistaa ne. Arvopaperipohjaista (cash) kutsutaan fyysiseksi ETF-rahastoksi ja johdannaispohjaista (swap) synteettiseksi. Ympäri maailmaa eri maantieteellisille tai toimialoille sijoittavien lisäksi on myös raaka-aineisiin, valuuttoihin tai korkoihin sijoittavia

ETF:a. ETF voi olla joko käänteinen tai vivutettu. Osakemarkkinoiden laskiessa käänteisen ETF:n arvo taas nousee ja vivutettu ETF voi tavoitella esimerkiksi kohdeindeksiin verrattuna kaksinkertaista tuottoa. (Aalto & Pyysing 2020.)

Kuvio 2: ETF-sijoittamisen suosion kasvu (Kauppalehti 2021.)

Smart Beta eli aktiivinen ETF tarkoittaa muutettua rahastoa perinteikkäästä markkina-arvon painottavasta ETF:a. Smart Beta pyrkii painottamaan normaalista indeksistä poiketen esimerkiksi parempaa tuotto-riskisuhdetta. Yleisinä painotuksen lähtökohtina voi olla arvostus, momentum, tai volatilitteetti. Volatilitteetti kertoo rahoitusinstrumentin hintavaihtelun voimakkuuden tietyltä ajanjaksolta ja se mittaa riskiä eli instrumentin hintavaihtelun epävarmuutta. ETF:n seurattavaa indeksiä, salkunhoitajat eivät voi vaikuttaa ETF:n sisältöön tai sen painotuksiin. ETF:t ovat kulutehokkaita, koska niissä ei ole esimerkiksi hallintopalkkiota ja salkunhoitajan puuttuminen vähentää myös kuluja. Smart Beta on tuonut aktiivisten ja passiivisten rahastojen lähentymisen toisiinsa. ETF-tuotteissa on aina säännöt ja perusteet, miten indeksi kyseisenä päivänä rakennetaan. Aktiivirahastoissa salkunhoitajalla on taas raamit, mutta hänen on enemmän mahdollista vaikuttaa ja muuttaa rahaston sisältöä. ETF onkin käytännössä edullisin hajautus osakemarkkinoilla. (Aalto & Pyysing 2020.)

ETF-sijoittamisen tarkoitus oli alun perin seurata laajoja markkina-arvolla olevia indeksejä. Markkina-arvoja seuraavien indeksien ja koon mukaan tehtävien sijoitusten suosio on haluttu katkaista, joten siihen tilalle on rakennettu edellä mainittuja Smart Beta sijoituskohteita. ETF:a voi pitää vain kuorina ja sen sisälle voidaan käytännössä rakentaa mitä vain

sijoituskohteita. ETF:n tulee olla aina myös sen sisällä hyvin hajautettu. Esimerkkinä ei voida rakentaa Suomen lääketeollisuuteen sijoittavaa ETF-rahastoa, koska Suomen lääketeollisuuden markkinoita hallitsee suurimmalta osin vain yksi yhtiö. Kustannustehokkuuden lisäksi ETF-sijoittamisessa sijoittaja voi olla varmempi indeksin tuotosta. Osakemarkkinoiden teorian mukaan tuotto mitataan indekseillä ja ETF:t seuraavat tiettyjä valittuja indeksejä. Indeksien voittaminen omassa sijoitussalkussaan on siis todennäköisempää ETF:n avulla. Aktiivisten sijoitustuotteiden ongelmana verrattuna ETF:n on salkunhoitajan mahdollinen epäonnistuminen. Salkunhoitajan epäonnistuminen aktiivisessa sijoituskohteessa tulee sijoittajalle todennäköisesti kalliimmaksi kuin ETF-tuotteen valitseminen sijoitussalkkuunsa. Kaikkien liikkeellelaskijoiden ETF-tuotteet ovat saatavilla kaikille sijoittajille, mutta tietyt ulkomaiset tai kotimaiset rahastot ovat saatavilla vain tietyn palvelun tai välittäjän kautta. (Aalto 2020.)

2.3.2 Exchange Traded Commodity

ETC eli Exchange Traded Commodity ei ole Suomen sijoitusmarkkinoilla kovin tunnettu sijoitustuote. ETC:t seuraavat tiettyä valittua raaka-aineindeksin tai raaka-aineen kehitystä. ETC:t tunnetaan Suomessa paremmin pörssinoteerattuina raaka-aineina. ETC-tuotteet eivät ole juridisessa mielessä samanlaisia kuin ETF-tuotteet. ETC-tuotteet ovat käytännössä velkakirjoja, koska niissä on yleensä luottoriski liikkeeseenlaskijaa kohtaan. Yleensä mahdollinen luottoriski on pyritty poistamaan erilaisilla vakuusjärjestelyillä. Silloin ETC-tuotteessa on vakuutena arvopapereita, kuten osakkeita, valtionlainoja tai joukkovelkakirjalainoja. Liikkeellelaskijan tai johdannaisvastapuolen mennessä maksukyvyttömäksi tai konkurssiin vakuudet voidaan myydä, joten luottoriskiä ei tule sijoittajalle. (OP 2020.)

Raaka-aineindeksiä seurattaessa ETC hinnoitellaan raaka-ainefutuureiden avulla. Näissä tapauksissa sijoittajan saamaan tuottoon vaikuttaa euron ja Yhdysvaltain dollarin väliset kurssimuutokset, raaka-aineiden hinnanmuutokset ja futuurien rullaustappiot ja -voitot. Sijoittajan tulee olla perehtynyt tarkemmin raaka-ainefutuureiden muodostumiseen ja niiden markkinoihin, jotta sijoittaja voi ymmärtää hinnanmuutokset. Suurimmat muutokset ETC-tuotteisiin tekee raaka-aineen hinnanmuutos. Eri valuuttakurssien (euro ja dollari) muutos vaikuttaa mahdollisesti sijoittajalle tulevaan kokonaistuottoon, koska jos kaupankäynti on esimerkiksi euroina, mutta raaka-aine on hinnoiteltu dollareissa. Futuurien rullausvoitto syntyy, kun eräänntyvä futuuri onnistutaan myymään kalliimmalla kuin tilalle ostettava futuuri ja rullaustappio muodostuu päinvastaisesti. (OP 2020.)

2.3.3 Exchange Traded Note

ETN (Exchange Traded Note) on pörssinoteerattu arvopaperi, joissa on pääsääntöisesti aina liikkeeseenlaskijan riski. Ostaessa ETN-tuotetta sijoittaja saa liikkeeseenlaskijan antaman

lupauksen yleensä kohdeindeksin mukaisesta tuotosta. ETN:n on liitetty johdannainen ja se on velkakirjamuotoinen sijoitustuote. ETN-tuotteissa sijoittajalla ei ole samanlaista turvaa kuin ETC-tuotteissa, koska niissä ei ole vakuusjärjestelyä. Sijoittaja voi pahimmassa tapauksessa menettää kaiken sijoittamansa pääoman tai osan siitä, koska ETN ei sisällä kohdeindeksin alla olevia arvopapereita. Näin ollen ETN-sijoittamisessa on riski liikkeeseenlaskijan takaisinmaksukyvyyn katoamisesta tai konkurssista. Muuten ETN-tuotteet ovat käytännössä samalla periaatteella toimivia kuin ETC- ja ETF-tuotteet. ETN-tuotteita voi ostaa pörssin aukioloaikoina ja ne seuraavat tiettyä niille valittua kohde-etuutta. ETN-tuotteiden kiinnostavuus on niiden erilainen rakenne, koska ETN voi sijoittaa esimerkiksi volatilititeetti-indeksiin. (OP 2020.)

2.4 Vastuullinen sijoittaminen

Sijoittajat voivat omilla valinnoillaan tehdä vastuullisesti hyviä sijoituksia. Sijoittaja voi valita sijoitussalkkuunsa ympäristönäkökulman, hallintotapa-asioiden tai sosiaalisen vastuun asioiden kautta vastuullisia sijoituskohteita. Sijoittajan tulee huomioida omissa valinnoissaan kokonaisuutena ESG-periaatteet (Environmental Social and Governance). Ympäristöasioiden (E), sosiaaliseen vastuuseen liittyvien tekijöiden (S) ja hallintotapa-asioiden (G) huomioimisen tarkoituksena on parantaa salkun tuotto- ja riskiprofiilia sijoitustoiminnassa. Vastuullista sijoittamista verrataan usein eettiseen sijoittamiseen, mutta niillä on myös paljon eroja keskenään. Esimerkiksi sijoitusfilosofia, tuotto-odotus ja sijoittamiseen käytettävät työkalut eroavat vastuullisessa ja eettisessä sijoittamisessa. (Hyrskke, Lönnroth & Savilaakso 2020, luku 5.)

Yhdistyneiden kansakuntien eli YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (Principles for Responsible Investment) käsittelevät ympäristö-, sosiaalisten ja yhtiöiden hallintotapaan liittyvien tekijöiden huomioonottamista sijoittamisessa. PRI-periaatteisiin kuuluu kuusi alakohtaa, joita sen allekirjoittanut sitoutuu noudattamaan. Allekirjoittaneen tulee liittää ESG-asiat osaksi sijoitusprosesseja, jotka näkyvät niiden esille tuomisena sijoituspolitiikassa ja sen analyysien sekä työkalujen kehittämisessä. Sijoituspolitiikan jälkeen allekirjoittaneen tulee edistää sijoituskohteidensa asianmukaista ESG-raportointia. Organisaation tulee toimia aktiivisena omistajana ja sen tulee sisällyttää ESG-asiat omistajakäytäntöihinsä. Omistajakäytäntöjen jälkeen organisaation tulee varmistaa, että se edistää vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoimialalla. Lisäksi yhteistyön edistäminen muiden sijoittajien kanssa vastuullisessa sijoittamisessa on osa PRI-periaatteita. Viimeisenä kohtana sopimuksen allekirjoittaneen tulee raportoida toimistaan ja sen vastuullisen sijoittamisen edistymisestä yhtiössään tai organisaatiossaan. (PRI 2020.)

Lähestymistavat	Yksityinen sijoittaja	
	Suora sijoitus	Rahastosijoitus
Poissulkeminen	Kaikki sijoituskohteet poissuljettavissa jokaisen sijoittajan omien arvojen mukaan.	Yksityinen ei voi vaikuttaa rahaston poissulkumekanismiin.
Toimialansa parhaat	Voi suosia toimialansa parhaita oman analyysin perusteella, vaatii paljon resursseja.	Yksityissijoittaja voi valita itselleen parhaiten sopivan rahaston.
Temaattinen	Yksityinen voi vapaasti suosia tiettyjä teemoja.	Yksityissijoittaja voi valita itselleen parhaiten sopivan rahaston, varsinkin ympäristöteemaisia rahastoja on paljon.
Muutossijoittaminen	Jokaisen sijoituksen vaikutusta voi mitata ja mallintaa mutta tämä vaatii perehtyneisyyttä.	Jotkut rahastoyhtiöt tarjoavat rahastojen vaikutusten mittaamista osana rahastoraportointia.
Vaikuttavuussijoittaminen	Suorat vaikuttavuussijoitukset ovat usein minimisijoituksiltaan suuria. Pienempiä vaikuttavuus-sijoittamiskohteita voi löytää joukkorahoitus ja vertaislainapalveluista.	Yksityissijoittajalle on Suomessa tarjolla vain vähän rahastoja. Kansainvälistä tarjontaa löytyy enemmän esim. mikrolaina- ja vihreä laina-rahastojen kautta.
ESG-integointi	Aktiivinen yksityissijoittaja voi integroida ESG-asioita omaan salkkuunsa valitsemallaan tavalla.	Yksityissijoittaja voi valita ESG-integroitua tekevän rahaston.
Vaikuttaminen	Yksityissijoittajan mahdollisuudet vaikuttaa ovat käytännössä rajalliset. Suomessa osakkeenomistajan ehdotuksen tekeminen on mahdollista pienelläkin osakeomistuksella.	Yksityissijoittaja voi valita rahaston, jolla on vaikuntuneita tapoja vaikuttaa rahastojen sijoituskohteisiin.
Yhtiökokoukset	Yhtiökokoukset ovat avoimia kaikille osakkeenomistajille.	Rahastot yleensä äänestävät omistajiensa puolesta.

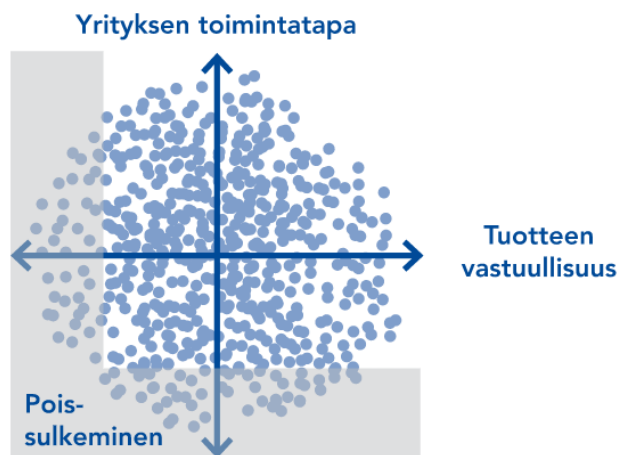
Kuvio 3: Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat yksityisillä sijoittajilla (Hyrskke ym. 2020, luku 5.)

Vastuullisessa sijoittamisessa on tärkeässä roolissa aktiivinen omistajuus. Aktiivinen omistajuus on yrityksen johdon ja arvopaperin omistajan välinen suhde. Yhtiön osake on osa yritystä, joten osakkeenomistajalla on laissakin määritelty oikeus vaikuttaa yrityksen hallintoon sen yritys vastuussa ja yleisissä asioissa. Suuret instituutiosijoittajat pitävät tärkeänä osana aktiivista omistajuutta vastuullisen sijoittamisen toimenpiteiden taustalla. Toimenpiteet ja aktiivinen omistajuus voidaan jakaa eri osiin. Vuoropuhelu ja vaikuttamisprosessi on sijoittajan ja sijoitusyrityksen välinen toimenpide, jolla sijoittaja saa haluamaansa tietoa vastuullisen sijoittamisen asioista. Tietojen pohjalta sijoittaja ymmärtää paremmin yrityksen toimintaa ja muutoksia. Vuoropuhelusta muodostuu yleensä vaikuttamisprosessi sijoittajan tavoitteiden selkeytyessä. (Hyrskke ym. 2020, luku 5.)

Vastuullisessa sijoittamisessa vältetään tiettyjen toimialojen tai tuotteiden sijoituskohteita, jotka poissuljetaan kokonaan pois sijoitusvaihtoehdoista. Poissulkeminen on ollut vastuullisen sijoittamisen historiassa suoraviivaisimpia ja perinteisimpiä muotoja. Poissulkeminen tapahtuu niin, että sitä toivova sijoittaja päättää toiminnot, joita hän ei halua sijoituksillaan rahoittaa. Päätöksen jälkeen sijoittaja itse tai hänen varainhoitajansa valitsee arvopaperit, mitkä ovat yhteyksissä poissuljettavaan toimintaan. Yleensä poissuljettavia kohteita ovat

raaka-aineet, valtiot tai yritykset. Viimeisessä vaiheessa edellä mainittujen arvopapereiden potentiaalisuus sijoituskohteena suljetaan ja halutut yhtiöt, valtiot tai raaka-aineet eivät päädy sijoitussalkkuun. (Hyrskke ym. 2020, luku 5.)

Yleisimpiä syitä poissulkemiselle ovat kiistanalaiset aseet, toimialat tai normipohjaiset tarkastelut. Kiistanalaisista aseista ei ole tehty selvää määritelmää, joka olisi hyväksytty maailmassa. Kiistanalaisten aseiden välittäjät tai valmistajat ovat yleensä mukana esimerkiksi rypäleasideiden, maamiinojen, ydinaseiden tai kemiallisten ja biologisten aseiden liiketoiminnassa. Näitä kiistanalaisia aseita pidetään yleensä myös laittomina. Toimialojen poissulkemisen syynä voi olla yhteiskunnassa olevan uskonnon vaikutus tai yhteiskunnan yleinen moraalikäsitys. Suomessa ja muissa Pohjoismaissa näihin tuotteisiin kuuluu kaikkien aseiden lisäksi alkoholi, uhkapelit, tupakka ja aikuisviihde. Etelä-Euroopassa poissulkemisen syynä voi olla ehkäisyvälineitä tuottavat yhtiöt ja Lähi-idässä sianlihaa myyvät yritykset. Lisäksi kosmetiikkaa, elintarvikkeita tai eläimillä testattavia lääkkeitä valmistavat yritykset saattavat joutua poissuljetuiksi rahastoista. Normipohjaisella tarkastuksella vältetään yrityksiä, jotka eivät noudata YK:n Global Compact-sopimusta. Sopimuksessa on annettu normeja ympäristöasioista, ihmisoikeuksista, korruptiosta ja työntekijöiden oikeuksista. Yritys voi joutua poissuljetuksi myös rahanpesun, taloudellisen syyn tai terrorismin rahoittamisen takia. (Hyrskke ym. 2020, luku 5.)

Kuvio 4: Poissulkemisen periaate (Hyrskke ym. 2020, luku 5.)

2.5 Osakesäästötili

Osakesäästötili on tarkoitettu aktiiviseen kaupankäyntiin ja nimensä mukaisesti kyseessä on tili, jolla sijoittaja voi myydä ja ostaa niin kotimaan kuin ulkomaan pörssilistattuja osakkeita. Osakesäästötiliin ei voi osakkeiden lisäksi ostaa muita sijoitustuotteita. Kaupankäynti käy osakesäästötilillä ilman välittämiä verovaikutuksia, ja osakesäästötilille tulevat osingot sekä saadut korot ovat verovapaita. Sijoittajan saamat tuotot voi sijoittaa uudestaan, eikä silloin

kaupankäynnin välissä tarvitse maksaa veroja. Näin ollen sijoittaja hyötyy korkoa korolle-ilmioistä. Korkoa korolle-ilmio tulee, kun esimerkiksi sijoittaa 1000 euroa, ja ensimmäisen vuoden tuotto on 10 %. Ensimmäisen vuoden jälkeen sijoittajalla on yhteensä 1100 euroa osakesäästötillillä. Toisena vuonna tuottoa saadaan siis 1000 euron alkupääomalle sekä tuotoksi saadulle 100 eurolle ensimmäiseltä vuodelta. (OP 2020.)

Osakesäästötillille voi sijoittaa yhteensä enintään 50 000 euroa. Summan voi jakaa useampaan talletukseen tai se voidaan laittaa kerralla tilille ja sijoitukset tilille on tehtävä aina rahalla. Osakesäästötillillä olevien osakkeiden arvo voi kuitenkin ylittää 50 000 euron rajan. Osakesäästötilin sisällä on mahdollista olla osakkeita ja rahaa. Verojen maksu tapahtuu osakesäästötilliltä varoja pois nostettaessa ja varojen nosto onnistuu ainoastaan rahana. Nostoissa pätee sama sääntö kuin talletuksissa eli sitä ei ole rajoitettu tiettyyn summaan, aikaan tai määrään. Varoja nostettaessa varat jaetaan kahteen luokkaan, tuottoon ja pääomaan. Tuotosta tulee maksaa 30 % ennakonpidätystä ja palveluntarjoaja laskee sen valmiiksi tuotto-osuudesta. Pääoma taas ei ole verotettavaa tuloa. (Verohallinto 2019.)

Sijoittajan tulee kuitenkin muistaa, että osakesäästötilejä voi olla vain yksi. Osakesäästötilit on tarkoitettu avattaviksi pelkästään henkilöasiakkaille. Useammasta kuin yhdestä osakesäästötilistä Verohallinto perii 10 euron veronkorotuksen jokaista päivää kohden, kun sijoittajalla on ollut useampi kuin yksi osakesäästötili. (OP 2020.)

Euroclear Finland arvopaperikeskus hoitaa Suomessa arvo-osuusjärjestelmää ja siihen liittyviä tehtäviä. Euroclear Finlandin mukaan sen arvo-osuusjärjestelmään on avattu ennen joulukuuta 2020 yhteensä 142 000 osakesäästötiliä. Suomalaiset sijoittajat ovat pystyneet avaamaan osakesäästötilejä vuoden 2020 tammikuusta alkaen. Kaikilla osakesäästötileillä on yhteensä 657 miljoonan euron edestä sijoituksia. Marraskuun aikana uusia sijoituksia tuli yli 100 miljoonaa euroa ja tilejäkin avattiin marraskuun aikana noin 10 000 kappaletta. (Metsämäki 2020.)

2.6 Asunto- ja metsäsijoittaminen

Sijoittajan tulee harkita myös asuntosijoittamista, kun hän on saanut kerättyä enemmän pääomaa. Asuntosijoittamista voidaan pitää hieman turvallisempänä ja kilpailukykyisempänä sijoituskohteena muihin sijoitusmuotoihin nähden. Esimerkiksi viimeisen viiden vuoden aikana asuntojen hinnat ovat nousseet tasaisesti ja asunnon arvon häviäminen on todella harvinaista, kun taas esimerkiksi osakkeen arvo saattaa laskea todella rajusti. Asuntosijoittamisen tuotto on myös tasaisempaa kuukausittaisen vuokratulon takia. Asuntosijoittamisen huonoina puolina on sen pitkäjänteisyys, asunnon kuntoon ja vuokralaiseen liittyvät asiat sekä oman pääoman hankkiminen. Sijoittajan tulee myös ottaa huomioon mahdolliset yhtiöön kohdistuvat remontit ja asunnon väliaikainen tyhjänä oleminen. Sijoittajille on tarjolla asuntolainaa sijoitusasuntoa varten ja yleensä pankit pitävät sijoitusasuntoa lainan vakuutena 70 prosentin arvoisena

asunnon hinnasta. Sijoittajalla tulisi siis olla 30 prosenttia muuta vakuutta tai rahaa. Vakuutena käy esimerkiksi lainojen lyhennyksen jälkeen omistusasunto tai muut sijoitukset sekä asunnot. (Majasalmi 2020.)

Asuntosijoittaja saa kahdenlaista tuottoa asunnostaan, asunnon arvon noususta ja vuokratuotoista. Vuokratuottoihin vaikuttaa muun muassa vuokrataso, vastike, asunnon ostohinta ja mahdolliset remontit. Myös verot, lainan korot ja velkavipu tulee ottaa huomioon tuotossa. Velkavivulla tarkoitetaan sijoitusten rahoittamista lainalla. Sitä voidaan pitää silloin järkevänä, kun asunnosta saatava vuokratuotto on vähintään muutaman prosentin enemmän lainasta maksettavaan korkoon nähden. Vuokratuotot ja asunnon luovutusvoitot otetaan huomioon pääomatuloina verotuksessa, joten 30 000 euroon saakka pääomatuloista maksetaan veroa 30 prosenttia ja siitä ylittävästä osuudesta 34 prosenttia. Asuntosijoittajan tulee varautua tulevaisuuden yllättäviin menoihin, joten sijoittajalla tulisi olla säästössä noin yhden kuukauden vuokraa vastaava summa. Asunto voi olla tyhjillään hetken aikaa tai siihen voi joutua hankkimaan uuden astianpesukoneen. Kaikkien kulujen jälkeen sijoittaja pystyy laskemaan asunnon tuotto-%:n. Asuntosijoittamisen historiassa 6 prosentin vuosituottoa pidettiin hyvänä, mutta asuntojen hintojen nousu pääkaupunkiseudulla on laskenut tuotto-odotusta. (Majasalmi 2020.)

OP-Vuokratuotto hajauttaa sijoitukset kiinteistöihin, asuntoihin ja liikehuoneistoihin sekä niiden rakentamiseen. OP-Vuokratuotto on erikoissijoitusrahasto ja sen painoalueet sijoitusvalinnoissa ovat houkuttelevat alueet ja kasvukeskukset. OP-Vuokratuoton edut ovat sen vähemmässä riskissä suoraan asuntosijoittamiseen nähden. Rahaston avulla ei tarvitse huolehtia asunnon kunnosta, vuokralaisesta tai muista vaivoista asunnon pitämiseen liittyen. Rahastoa on mahdollista merkitä ja lunastaa vain neljä kertaa vuodessa. Merkintä ja lunastus tapahtuu maaliskuussa, kesäkuussa, syyskuussa ja joulukuussa. Samalla rahaston arvo lasketaan neljännesvuosittain. Sijoittajan tulee kuitenkin huomioida sijoitusaika. Jos sijoitusaika on alle 2 vuotta niin sijoittajalta peritään 5 prosentin palkkio ja alle 4 vuoden sijoitusajasta palkkio on 3 prosenttia. Sen jälkeen lunastuspalkkio on 1 prosentin. Sijoittajilta saadut lunastus- ja merkintäpalkkiot menevät suoraan rahastolle. Rahastoon ei tarvitse olla minimimerkintäosuutta, vaan sijoittaja voi aloittaa sijoittamisen haluamallaan summalla. (OP 2020.)

OP-Vuokratuotto rahasto sopii pitkääikäiseen sijoittamiseen ja sen tarkoitus on saada tasaista sekä vakaata tuottoa sijoittajalle. Rahaston sijoittaessa kiinteistö- ja asuntomarkkinoille sijoittajan tulee huomioida mahdolliset yleiset muutokset alan arvonehityksessä ja vuokratuottojen muutoksissa. Rahaston tuotto tulee vuokratulosta ja mahdollisista arvonnousuista. Sijoittajan saama tuotto maksetaan ulos tuotto-osuutena ja se on 75 prosenttia realisoituneista vuokratuloista. Rahaston etuina on sen kautta pääseminen asuntosijoittamiseen ilman isoja alkupääomia sekä sen vaivattomuus ja hajautushyödyt.

Huonoina puolina voidaan pitää neljännesvuosittain olevia merkintä- ja lunastusaikoja, joten sijoittaja ei saa realisoitua nopeasti sijoittamiaan varoja. Myös suuret palkkiot eivät sovi lyhyen aikavälin sijoittamiseen. (OP 2020.)

OP-Metsänomistaja rahaston sisältö on oikeaa metsää. OP-Metsänomistaja on siis sijoittajalle erilainen, mutta hyvä lisä sijoitussalkkuunsa. Rahastolla pääsee helposti käsiksi ammattimaiseen metsänhoitoon ja se on kustannustehokas tapa sijoittaa metsään. Sijoittajan ei tarvitse itse ostaa tai omistaa metsää, vaan rahastosta huolehtivat ammattisijoittajat huolehtivat metsäsijoittamisesta. Rahaston tuotto muodostuu puuvarannon arvonmuutoksesta ja puuston kasvusta. Rahastosta saatavat tuotot muodostuvatkin lähtökohtaisesti sen omistamien metsäkiinteistöillä olevien puiden myynnistä. Tuottoa rahastolle saadaan myös metsäkiinteistöjä palstoittamalla, jalostamalla, kaavoittamalla sekä lisäksi käyttäen hyödyksi kiinteistöjen vapaa-ajan arvoja ja maa-aineksia. (OP 2020.)

OP-Metsänomistajan tuotto-osuus maksetaan samalla periaatteella kuin OP-Vuokratuotonkin. Rahastoon pätee myös samat merkintä- ja lunastussäännöt sekä minimimerkintäsummaa ei ole. Rahaston arvo lasketaan samoin neljännesvuosittain. Alle 3 vuoden sijoitusajasta sijoittaja maksaa 5 prosentin palkkion ja alle 6 vuoden sijoituksesta palkkio on 3 prosenttia. Yli 6 vuoden sijoituksesta palkkio on 1 prosentin. (Parkkinen 2020.)

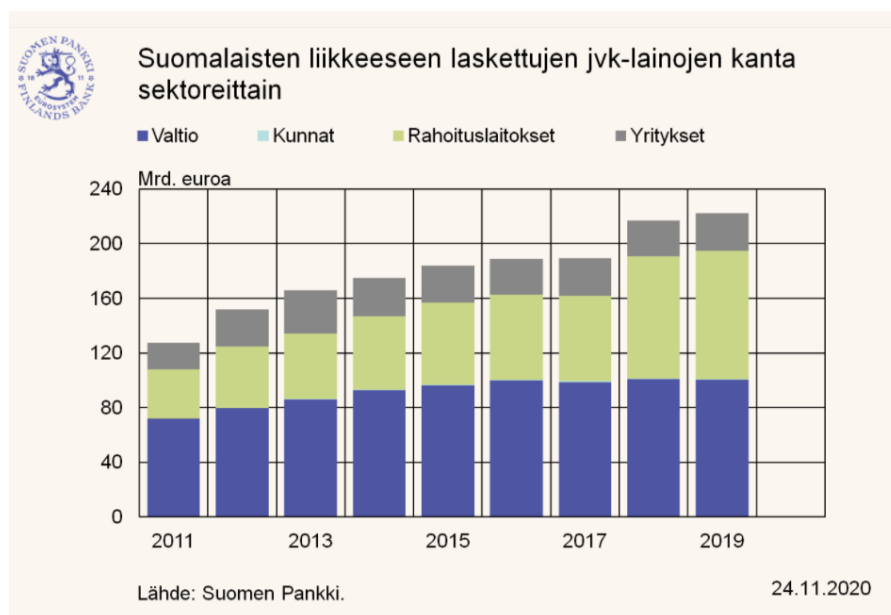
2.7 Joukkolainat

Joukkolainat eli joukkovelkakirjalaina on valtion, kunnan, luottolaitoksen, yhteisön tai yrityksen liikkeelle laskema laina, jota sijoittajat voivat ostaa. Joukkovelkakirjalainan tarkoituksena on varojen lainaaminen sijoittajalta lainan liikkeellelaskijalle.

Joukkovelkakirjalaina lainaa sijoittajalta rahaa tietyksi määrätyksi ajaksi, joten joukkovelkakirjalainalla on aina lähtö- ja eräpäivä. Lähtöpäivä tunnetaan yleisimmin sanalla liikkeellelaskupäivä. Joukkovelkakirjalainat voidaan jakaa kolmeen ryhmään perinteisiin, osakesidonnaisiin ja indeksilainoihin. (Sijoittajan korko-opas 2014, 9-20.)

JVK-sijoituksilla saa lähtökohtaisesti paremman tuoton kuin tilille tehtävillä talletuksilla. JVK-lainoista saatavat tuotot ovat yleensä korosta muodostuvia tuottoja. Korkojen maksu tapahtuu normaalisti kerran vuodessa ja lainan nimellispääoma maksetaan sen eräpäivänä viimeisimmän korkoerän kanssa. Lainan merkintävaiheessa on aina ilmoitettu sen efektiivinen ja nimellinen korko. Kyseinen korko saadaan laskettua siten, että mitä nimelliskoron mukaisesti maksettava korko tuottaa emissiokurssille eli joukkovelkakirjasta maksetulle hinnalle. Yleisimmät JVK-lainat sopivat muutamien vuosien pituiseen sijoitusstrategiaan. Joukkovelkakirjojen riskitasot voivat vaihdella todella paljon melkein riskittömistä todella suuririskisiin. Suuririskisimpiä lainoja ovat yleensä yritysten liikkeelle lasketut high yield-lainat. Vähäriskisempiä ovat taas taloudellisesti hyvässä tilanteessa olevien valtioiden liikkeelle laskemat obligaatiot. (Finanssiala ry 2020.)

Joukkolainoista saatavat tuottovaatimukset voidaan jakaa kahteen osaan, joukkolainaan liittyvään riskipreemioon ja riskittömän kohteen asetettuun tuottovaatimukseen. Molemmissa tuottovaatimuksissa on mahdollista laskut ja nousut riippumatta keskinäisesti toisistaan. Vähäriskisissä joukkolainoissa tuottovaatimus on kiinni esimerkiksi inflaatio-odotuksista ja Euroopan Keskuspankin (EKP) tekemistä muutoksista lyhyen aikavälin markkinakorkoihin. Riskipreemiossa suurin vaikuttaja on luottoriski, joka voidaan jakaa konkurssiriskiin ja luottoluokitusriskiin. Lainan juoksuajan ollessa menossa, luotonantajan luottoluokituksen alentumisen riski voi kasvaa ja sen huonontuminen nostaa luotonantajan riskiä mennä jopa konkurssiin. Riskin noustessa myös sijoittajat haluavat korkeampaa tuottoa ja päinvastoin. (Sijoittajan korko-opas 2014, 9-20.)

Kuvio 5: Suomalaisen liikkeen laskettujen joukkovelkakirjalainojen kanta sektoreittain (Suomen Pankki 2020.)

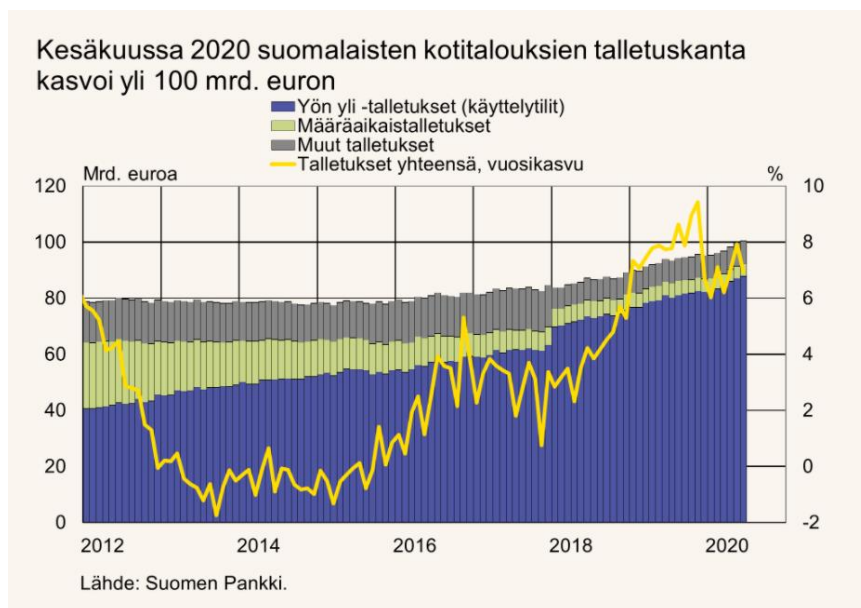
2.8 Tilisäästäminen

Talletuksilla tarkoitetaan pankille tehtävää talletusta, joka on ihmisen tai yritysten rahasaatava pankilta. Finanssivalvonta huolehtii ja hyväksyy pankkien yleiset ehdot, joten tilille tehtäviä talletuksia pidetään lähtökohtaisesti luotettavina ja turvallisina. Suomalaisen suurin säästämissuunnitelma on ollut tilille tehtävät talletukset. Suurimmat talletusmäärät euromääräisesti ovat vanhemmilla ikäpolvilla, kuten 55-74-vuotiailla. Nuoremmilla on talletuksia huomattavasti vähemmän, mutta myös heille kertynyt varallisuus on vielä huomattavasti maltillisempi. Myös tilivarojen tallessa ja salassa pysyminen on tärkeää ihmisille. Suomalaisilla talletuspankeilla on talletussuojarahasto. Talletussuojarahastossa asiakkaan varat yhdessä pankissa ovat turvattu 100 000 euroon saakka. Jos pankki ei pysty

maksamaan asiakkaalle talletuksia niin rahastosta korvataan asiakkaalle hänen talletuksensa. (Finanssiala ry 2020.)

Tilisäästäminen on tullut tutuimmaksi 1990- ja 2000-luvun korkojen maksun myötä. Parhaimmillaan edellä mainitulla ajanjaksolla tilille maksettiin korkoa 10 %. Tällä hetkellä korkojen ollessa matalalla useamman vuoden ajan, pankit ovat lopettaneet koron maksamisen tileillä oleville varoille. Käyttötilillä tulee kuitenkin olla jonkun verran ns. puskurirahaa arjen pakottavia tai yllätyksellisiä menoja varten. Puskurirahana voi pitää esimerkiksi kahden kuukauden palkkatuloja, jotta sijoituksissa olevia varoja ei tarvitse myydä yllättävän menon takia. (Jäntti 2020.)

Vuoden 2020 kesäkuussa suomalaisten talletuskanta nousi yli 100 miljardin euron. Kesäkuun lopussa talletuskanta oli yhteensä 100,4 miljardia euroa. Suurin osa talletuksista on suomalaisilla käyttötileillä ja käyttötileillä oleva summa on kasvanutkin noin 88 miljardiin euroon. Käyttötilillä olevien varojen kasvaessa, määräaikaistalletusten määrä on taas pienentynyt. Käyttötileillä olevien varojen kesikorko oli kesäkuussa 0,04 % luokkaa ja vastaavasti määräaikaistalletuksissa 0,50 %. Määräaikaistalletuksissa suomalaisilla oli varoja kesäkuun lopussa 4,4 miljardia euroa. Maaliskuusta 2020 kesäkuulle 2020 talletuskannalla on kasvua 3,6 miljardia euroa, joista 3,5 miljardia oli pelkästään käyttötileillä. Eniten kasvua on kertynyt huhti- ja toukokuun aikana, jolloin COVID-19-pandemia oli pahimmillaan kevään aikana. Kesäkuussa suomalaisten talletusinto hyyyti ja oli 6,9 prosentin vauhdissa, kun huhti-toukokuussa kasvuvauhti oli melkein 8 %. (Suomen Pankki 2020.)

Kuvio 6: Kesäkuussa 2020 suomalaisten kotitalouksien talletuskanta kasvoi yli 100 miljardin euron (Suomen Pankki 2020.)

2.9 Vakuutussäästäminen ja sijoitusvakuutus

Vakuutussäästäminen ja -sijoittaminen on tarkoitettu pitkäaikaiseksi sijoituskohteeksi. Pääsääntöisesti sen kautta sijoitetaan erilaisiin rahastoihin, joita valitaan sijoitustuotteen sisälle. Vakuutukseen voi ottaa myös joukkovelkakirjalainoja ja sijoituskohteiden vaihtaminen vakuutuksessa on mahdollista ilman tuotoista maksettavia veroja. Sijoituskohteita voi valita kansainvälisiltäkin markkinoilta. Vakuutussäästämistä voidaan pitää samanlaisena sijoituskohteena kuin osakesäästötiliä. Uusien ja tuntemattomien sijoituskohteiden valitseminen on helppoa vakuutukseen, koska aikaisempien sijoitusten tuottoja ei veroteta välissä. Sijoittaja saa siis valita ajankohtaan sopivat sijoituskohteet sekä sijoitusstrategian. (Hasselgren 2019.)

Sijoitusvakuutuksessa sijoittaja maksaa vakuutusyhtiölle euromääräisen summan vakuutusmaksuja, jotka ovat vakuutusyhtiön säilytyksessä. Vakuutusyhtiö palauttaa sijoitusvakuutuksessa sovittuna ajankohtana summan sille kertyneiden tuottojen kera. Sijoitusvakuutuksella voi säästää toisellekin henkilölle kuin itselleen, kuten lapsenlapselle ja kuolemantapauksessa vakuutukseen kertyneet säästöt maksetaan vakuutuksenottajan määräämille edunsaajille. (Turtiainen 2018, luku 6.)

Sijoitusvakuutusta käytetään yleensä säästämisen vaihtoehtona eläkkeen alkamista ajatellen ja se on tarkoitettu pitkäaikaiseen sijoittamiseen sekä säästämiseen. Sijoitusvakuutuksen sisälle valitaan eri sijoituskohteita, kuten rahastoja ja muita sijoitustuotteita. Sijoitusvakuutuksen sisällä olevia sijoituskohteita on mahdollista vaihtaa ilman erillisiä veroseuraamuksia. OP:n sijoitusvakuudesta nostamisesta ei synny kuluja, jos nostoja suorittaa vasta kolme vuotta säästämisen aloittamisen jälkeen. (Hasselgren 2019.)

3 Kansainvälinen osakesijoittaminen

Suomalaisten sijoittajien kotipörssi on ollut perinteisesti Helsingin pörssi. Helsingin pörssi on ollut ensimmäinen pörssipaikka sijoittamisen aloittaessa ja monilla sijoittajilla se jää ainoaksi kauppapaikaksi. Helsingin pörssin yhtiöistä on helposti saatavilla tietoa ja kaupankäynti on helppoa, nopeaa ja edullistakin. Ulkomaisilta pörsseiltä osakkeiden ostaminen on muuttunut helpommaksi ja edullisemmaksi viime vuosina. Myös ulkomaisten pörssien yhtiöistä saatavat tiedot ovat kasvaneet. Internetin avulla saa tietoa yhtiöistä, analyyseista ja yhtiöiden tekemistä raporteista. Sijoittajan tulee osata vain englannin kieltä, jotta hän pystyy saamaan tarpeellisen tiedon. Yhdysvaltojen osakemarkkinat muodostavat markkina-arvoltaan melkein puolet koko maailman kaikkien pörssien markkina-arvosta. Maantieteellinen hajautus onnistuu hyvin esimerkiksi Helsingin pörssin teollisten yhtiöiden osalta. Helsingin pörssin yhtiöiden toiminta ulottuu siis ulkomaille, mutta Helsingin pörssin toimiala- ja yhtiövalikoima on

kuitenkin rajallinen. Tämän syyn takia sijoittajan olisi järkevää hankkia kansainvälisiä osakkeita muistakin pörsseistä. (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)

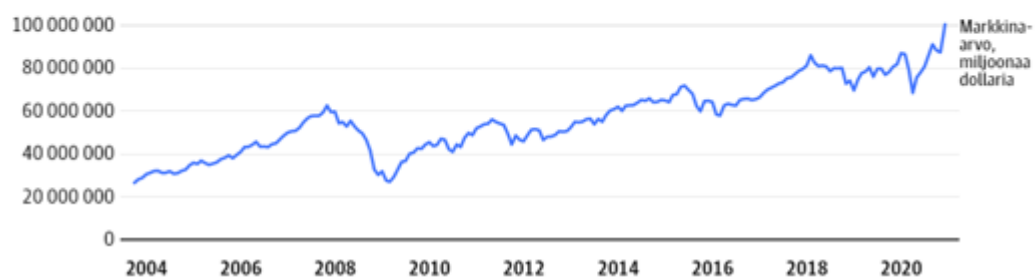
3.1 Osakkeet

Vuoden 2020 maailmaa mullistavasta COVID-19-pandemiasta osakemarkkinat ovat jatkaneet lentoaan loppuvuotta lähestyttäessä. Marraskuussa 2020 pörssihistoriassa meni historiallinen rajapyykki rikki. Koko maailman pörssien yhteenlaskettu arvo ylitti 100 000 miljardia dollaria. 100 biljoonaa dollaria on globaalien osakemarkkinoiden uusi ennätys. Euromääräisesti luku on kuitenkin hieman pienempi, koska yhden euron arvo on noin 1,20 dollaria. Uuden osakemarkkinoiden globaalin ennätyksen vastapainona voidaan sanoa, että se on noin 115 prosenttia koko maailman kattavasta bruttokansantuotteesta. Bruttokansantuote on kotimaisen tuotannon mitta kansantaloudessa. (Tuominen 2020.)

Osakemarkkinoiden noustessa on huomioitava toinenkin asian yhtiöiden arvostustasoissa. Keskuspankit ympäri maailmaa ovat pumpanneet markkinoilla jatkuvalla syötöllä lisää rahaa, jolle ei tällä hetkellä ole niin paljoa kulutus- ja investointikäyttöä. Ihmiset ja yhtiöt eivät ole uskaltaneet investoida totuttuun tapaan, ja kuluttajien ulkona syöminen sekä matkustelu on vähentynyt radikaalisti. Näiden syiden takia markkinoilta ylijäänyt raha on siirtynyt osakemarkkinoille mahdollisen tuoton perässä. Keskuspankkien rahan painaminen markkinoille ei ole jäämässä, vaan he ovat lupautuneet painamaan lisää rahaa talouden mahdollisten lisäongelmien syntyessä. Keskuspankkien lupaus lisärahoituksesta on ollut rohkaisu sijoittajille, jota on pidetty turvaverkkona. Osakemarkkinoiden noustessa bruttokansantuotteen yläpuolelle voi jatkossa sijoittajat tyytyä pienempään tuotto-odotukseen. (Tuominen 2020.)

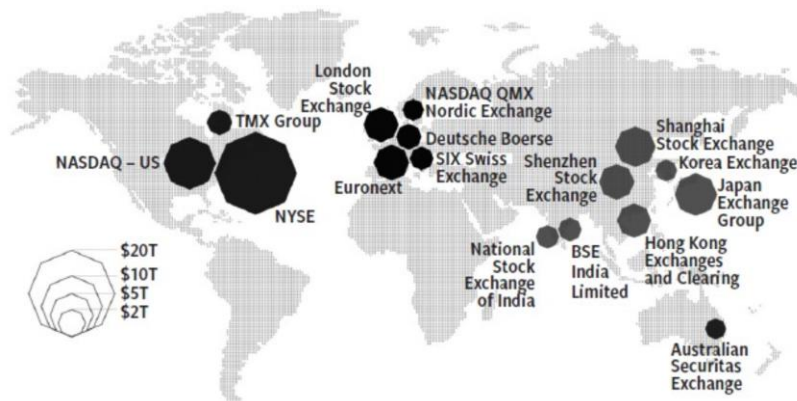
Vahvaa nousua finanssikriisin pohjilta

Maailman osakemarkkinoiden arvon kehitys, biljoonaa USD

Kuvio 7: Maailman osakemarkkinoiden arvon kehitys vuodesta 2004 lähtien (Kauppalehti 2020.)

NYSE, yhdysvaltalainen New York Stock Exchange on ylivoimaisesti koko maailman suurin pörssi. NYSE:n markkina-arvo on 21 000 miljardia dollaria eli 21 biljoonaa. Helsingin pörssi kuuluu Nasdaq OMX Groupiin Ruotsin, Islannin, Tanskan, Latvian, Viron, Liettuan ja Armenian kanssa. Nasdaq OMX Groupin markkina-arvo on 1,5 biljoonaa dollaria ja se on maailman neljänneksitoista suurin pörssi. Nasdaq OMX kuuluu amerikkalaiseen Nasdaq Inc. -konserniin. Pohjoismaisista Nasdaqin pörseistä käytetäänkin yleensä nimeä Nasdaq Nordic. Vuonna 2016 suomalaisten listattujen yhtiöiden markkina-arvo oli 205 miljardia euroa (ei huomioitu Teliaa ja Nordeaa) ja 2017 markkina-arvo oli noussut 220 miljardiin. Vuonna 2016 koko maailman kymmenen suurinta maata muodosti listattujen osakkeiden markkina-arvosta yli 80 %. Edellisen 20 vuoden aikana Intia ja Kiina on noussut kymmenen suurimman markkinan listalle länsimaisten ja japanilaisten yhtiöiden joukkoon. Länsimaissa osakemarkkinoiden arvo suhteutettuna bruttokansantuotteeseen on paljon suurempi kuin Kiinan ja Intian vastaava luku. (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)

Kuvio 8: Maailman osakemarkkinoiden markkinaosuudet (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)

3.2 Suomen osakemarkkinat verrattuna Ruotsiin, Yhdysvaltoihin ja Japaniin

Helsingin ja Suomen osakemarkkinoita voidaan pitää reuna-alue-markkinoina eli luonteeltaan periferiamarkkinoina. Suomi luokitellaan ja tunnetaan maailmalla kehittyneenä länsimaana, mutta sijoittamisessa Suomea ei pidetä keskeisenä markkinana. Sijoittajat ovat pääsääntöisesti vähentäneet osakepainojaan reuna-alueilta, jos osakemarkkinoille on tullut epävarmuutta politiikka-, korko- tai taloushuolien takia. Helsingin pörssi on ollut historiassa teollisuuspainotteinen, mutta tämä tilanne on viime vuosina hiljalleen muuttunut. Yhtiöiden muovautuminen uusille markkinoille on saanut aikaan esimerkiksi sen, että metsäyhtiö voi laajentaa liiketoimintaansa bioenergiaan tai pakkausmateriaaleihin pelkän sellun tai paperin tuottamisen lisäksi. Myös kansainvälinen laajentuminen on ollut yksi avaintekijä yhtiöiden liiketoimintojen muuttumiselle. Helsingin pörssin päämarkkinalla on ollut vähiten listattuja yhtiöitä vuonna 2012, jolloin niitä oli 122. Vuonna 2002 listattuina oli jopa 149 yhtiötä ja vuoden 2017 lopussa luku oli 129. (Nasdaq 2020.)

Isoimpia suomalaisia pörssiyrityksiä markkina-arvoltaan vuodenvaihteessa 2017-2018 oli finanssikonserni Sampo, hissiyhtiö Kone ja tietoliikenneyhtiö Nokia. Kaikkien yritysten markkina-arvo oli yli 20 miljardia. 10-20 miljardin markkina-arvossa oli energiayhtiö Fortum, öljynjalostus- ja markkinointiyhtiö Neste, metsäteollisuusyhtiö UPM-Kymmene, konepajateollisuusyhtiö Wärtsilä ja metsäteollisuusyhtiö Stora Enso. 3-6 miljardin markkina-arvoon kuului Huhtamäki, Outokumpu, Elisa, Kesko, Nokian Renkaat, Cargotec, Metso, Orion ja Konecranes. (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)

Ruotsissa pörssiyritysten listautuminen on edennyt päinvastaiseen suuntaan kuin Suomessa. Suomessa määrän vähentyessä, Ruotsin pörssissä oli vuonna 2002 pörssiyrityksiä 297 ja 2017 niitä oli 321. Ruotsissa yli 15 miljardin markkina-arvon yrityksiä oli vuoden 2017 lopussa 13. Suomessa vastaavia yrityksiä oli Neste, Nokia, Kone, Sampo, UPM-Kymmene ja Fortum. Konepajajätti Atlas Copco oli arvokkain yritys Ruotsin pörssissä. Huhtikuussa 2018 Atlas Copcon markkina-arvo oli noin 40 miljardia euroa. Suomessa teollisuusyritysten valtaa pitäessä Ruotsissa ovat taas kulutustavaryhtiöt hallinneet pörssiä. Toki Ruotsista löytyy myös metsä-, kaasu-, öljy- ja perusmetalliyhtiöitäkin. Ruotsin pörssiin on viime vuosina listautunut paljon pieniä kasvuyhtiöitä, koska Nasdaq Tukholma on hieman kevyemmin säädelty markkinapaikka. Ruotsin kasvuyhtiöistä odotetaan tulevaisuuden voittajia ja uusia trendejä. Suomeenkin on listautunut viime vuosina esimerkiksi Fondia, Nixu ja Vincit, mutta Ruotsissa listautumiset ovat enemmän arkipäivää. (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)

Sijoittajan kannattaa pitää Ruotsin pörssiä hyvänä vaihtoehtona, jos haluaa hajauttaa sijoituksiaan laajemmin. Ruotsin osakemarkkinat ovat Suomea laajempia toimiala vertailuissa ja myös suuryhtiöitä löytyy Tukholman pörssistä Helsinkiin nähden enemmän. Tukholman pörssi voidaan jakaa käytännössä päälistaan ja pienyhtiölistaan. Päälistalla Tukholmassa on yli kaksi kertaa enemmän yrityksiä kuin koko Helsingin pörssissä. Jos ottaa huomioon First North pienyhtiölistan niin listattuja yrityksiä on yli 600. Tämä summa on yli neljä kertaa enemmän Helsinkiin verrattuna. Ruotsiin sijoittaessa pitää kuitenkin muistaa kruunun vaikutus euroon nähden. Kruunun kurssi on laskenut viime vuosina, joten sijoittajat ovat voineet ostaa euroon nähden edullisemmin yritysten osakkeita Tukholman pörssistä. (Remes 2019.)

Yhdysvaltojen pörssin ollessa maailman suurin, myös Yhdysvaltojen kansantalous on suurinta maailmassa. Yhdysvaltojen pörssistä löytyy todella paljon syvyyttä ja leveyttä eri yritysten välillä. Yhdysvalloista löytyy käytännössä kaikkien mahdollisten toimialojen yrityksiä ja niiden markkina-arvot voivat olla maailman suurimpien yritysten joukossa tai pienyritysten sarjassa. Yhdysvaltojen osakemarkkinat ovatkin suomalaisille Helsingin pörssin jälkeen toiseksi suosituin markkinapaikka. Internetin ja osakevälittäjien avulla sijoittaja pääsee vaivattomasti sijoittamaan Yhdysvaltojen yrityksiin. Eri yritysten ja yhdysvaltalaisen viranomaisen kaikki tuottamat sekä raportoitavat tilastot on englannin kielellä, joka helpottaa suomalaisten sijoittajien tietojen saamista. SEC eli Securities and Exchange Commission valvoo julkisia

yhdysvaltalaisia yhtiöitä ja niiden raportit on mahdollista käydä lukemassa SEC:n Edgar-palvelusta. SEC:n valvonta ja raportointivaatimukset ovat todella korkealla tasolla ja ne ovatkin koko maailman kärkiluokkaa. (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)

Perusteollisuus	199
Investointitavarat	315
Kestokulutushyödykkeet	130
Kulutushyödykkeet	189
Kuluttajapalvelut	694
Energia	234
Rahoituspalvelut	860
Terveydenhuolto	674
Julkishyödykkeet	210
Teknologia	454
Liikenne	59

Kuvio 9: Yhdysvaltalaisen listattujen yhtiöiden määrä eri sektoreittain (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)

Ennen vuoden 2020 COVID-19-pandemiaa Yhdysvaltojen talous on kasvanut vuosi vuodelta ja samalla ihmisten huoli taantumasta on hälventynyt. Yhdysvaltojen taloudessa on kuitenkin viime vuosina näkynyt hidastumisen merkkejä, vaikka se on kasvanutkin vuosittain. Kuluttajien suurimmat kulutuksen kohteet olivat ajoneuvot, huoltoasemat ja ruoka. Ihmisten kulutus hidastui jo vuoden 2019 aikana ja heikko kulutus on kohdistunut varsinkin elektroniikkaan, urheiluvälineisiin, vaatteisiin ja huonekaluihin. Yhdysvaltain keskuspankki Fed on laskenut tai pitänyt korkotason todella alhaisena, jotta talous vauhdittuisi. Matalan korkotason vaikutuksena on sijoittajien siirtyminen joukkovelkakirjalainoista osakkeisiin. Matalilla koroilla on vaikutusta myös yritysten ja ihmisten lainanhoitokustannuksiin. Yleisimmät lainat ovat olleet auton tai talon hankkiminen sekä yrityksen laajentaminen. Jännitystä korkomarkkinoille on kuitenkin tuonut Yhdysvaltojen ja Kiinan jatkuva kauppasota. Kaikesta huolimatta ennen koronavirusta amerikkalaisten kotitalouksien talous oli hyvässä kunnossa, koska tulot ovat kasvaneet, velkaa on vähän ja säästöjä on kertynyt hyvällä tasolla. (Erkkilä 2019.)

Suomalaiset tuntevat Japanin eri teknologia- ja autoteollisuusyhtiöistä. Japani on yksi teknologisesti kehittyneimmistä teollisuusmaista ja se on maailman suurvaltioita. Kaikille suomalaisille tuttuja autoteollisuusyhtiöitä Japanista ovat Nissan, Honda, Toyota sekä sähkölaiteyhtiöistä Panasonic, Fujitsu ja Sony. Japanin kulttuuri ja liiketoiminta eroaa huomattavasti länsimaaisista toimintatavoista. Japanissa on keiretsu toimintamalli, joka on yritysrypäs ja sen tehtävänä on yhteinen päämäärä. Keiretsussa yritykset keskittyvät useasti pankin ympärille ja siinä on useita eri yrityksiä, jotka omistavat keskenään toistensa osakkeita. Toisten yhtiöiden osakkeita omistamalla pyritään välttämään vihamielisiä yritysostoja. Sen lisäksi sen tarkoituksena on tehdä pitkäaikaisia yhteisiä projekteja ja saada aikaan tiiviit kumppanuussuhteet yritysten välille. Tiiviit kumppanuussuhteet ja siteet ovat Japanissa normaalia toimintaa valtion ja elinkeinoelämän välillä. Japanissa julkinen sektori määrittelee taloutta huomattavasti laajemmin verrattuna markkinatalousmaihin. Japanissa toteutettavasta sääntelystä vastaa yritysten ja hallintojen yhteiset toimikunnat. Japani on riippuvainen muiden maiden tuonnista, koska Japanissa ei tuoteta tarpeeksi omia raaka-aineita ruoanlaittoa varten. Energiantuotanto on myös riippuvainen muualta tuoduista fossiilisista polttoaineista. (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)

Japanin osakemarkkinoita seuraa Nikkei 225 -indeksi. Nikkei 225 sisältää nimensäkin mukaisesti 225 yhtiötä Tokion pörssistä. Nikkei 225 yhtiöt tulevat valituksi indeksiin niiden sektoripainotuksen ja osakevaihdon vilkkauden perusteella. Tokion pörssiin sijoittaessa huonona puolena on kielimuuri, koska yleensä japanilaisten yhtiöiden raportit ovat Japaniksi. Poikkeuksena maan suuryhtiöt, jotka raportoivat pääsääntöisesti englanniksikin. Suomalaiset osakevälittäjät eivät yleensä tarjoa Tokion pörssiin sijoittamista. Helpoiten kuitenkin sijoittaja pääsee halutessaan Japanin osakemarkkinoille sijoittamalla indeksiosuusrahastoon, joka seuraa japanilaista osakeindeksiä. Joillakin osakevälittäjille voi olla myös Japaniin sijoitettavia ETF-sijoitustuotteita. (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)

Nikkei 225 -indeksi on jatkanut nousutrendiä käytännössä vuodesta 2009 lähtien. Japanilaisten osakkeiden houkuttelevuus on ansiota yhtiöiden matalista arvostustasoista ja kasvavista tuloksista. Valtion rahapolitiikka on ollut myös aika kevyttä, joka on tukenut yhtiöiden liiketoimintaa. Vuosien 2015-2017 aikana sijoittajat ovat alipainottaneet Japania sijoitussalkuissaan, mutta ulkomaisten sijoittajien kiinnostus on herännyt taas Japania kohtaan. (Heikinheimo 2017.) Nikkei 225 nousi marraskuun alussa korkeimmalle tasolle vuoden 1991 marraskuun jälkeen. Indeksien pisteet pörssipäivän loputtua olivat 24 325,23. Nousun taustalla oli demokraattiehdokkaan Joe Bidenin varmana pidetty voitto Yhdysvaltojen presidentinvaaleissa. (HS 2020.) Joulukuun lopussa Nikkei nousi jälleen uuteen ennätykseen 27 568 pisteeseen. Pisteet ovat Tokion pörssin korkein luku noin 30 vuoteen. Myös Intian pörssissä NSE Nifty 50 rikkoi historiansa ennätyksen 13 953 pisteellä. Uudet ennätykset johtuvat USA:n koronakorvausten korottamiseen liittyvistä äänestyksistä. (Heurlin 2020.)

3.3 Rahastot

Osakerahastoissa sen salkunhoitaja sijoittaa rahaston varat eri osakkeisiin rahaston sääntöjen sekä rahastoesitteen suunnitelman mukaisesti. Sijoittajan tulee tietää ennen osakerahastoon sijoittamista, mihin kyseinen rahasto on sijoittamassa. Korkorahastoissa salkunhoitaja valitsee varoille kohteeksi joko yritysten joukkovelkakirjalainat tai valtionlainat. Rahaston suunnitelman mukaisesti se voi sisältää myös molempia edellä mainittuja kohteita. Yhdistelmärahastoissa salkunhoitaja valitsee rahaston suunnitelman mukaisesti siihen korkoja ja osakkeita. Niiden painotukset selviävät rahastoesitteestä. Osakerahastojen kulut ovat olleet yleensä noin yhdestä prosentista ylöspäin. Yhdistelmärahastojen kulut ovat olleet hieman yli prosentin ja korkorahastojen taas alle prosenttia. (Kullas & Myllyoja 2014, luku 2.)

Kansainvälisille osakemarkkinoille sijoittavien osakerahastojen toimintamalli on helppo ymmärtää. Rahastolla kerätään sijoitetut varat yhteen ja salkunhoitaja sijoittaa varat sekä tekee sijoituspäätökset, eikä sijoittajan tarvitse itse nähdä vaivaa. Rahastojen tavoite on pääsääntöisesti saada markkinoiden keskiarvoa suurempi tuotto aikaan. Rahastot ovat siis helppo tapa sijoittajalle sijoittaa, jos ei halua itse tutustua enempää osakemarkkinoille. Sijoitusrahastoissa sijoittaja joutuu maksamaan veroa vasta, kun myy rahasto-osuuden tai osuuksia voitollisesti. Rahastoista saatavat osingot pysyvät rahastossa ja ne kasvattavat korkoa korolle sijoittajalle. Aktiivisten osakemarkkinoille sijoittavien rahastojen huonona puolena voidaan pitää kuitenkin niiden kustannuksia. Jos pitkän aikavälin tuotto-odotus on noin 6 prosenttia ja rahaston palkkio on 1,5-2 prosentin välissä niin se vie sijoittajalta noin kolmasosan tuotosta. Esimerkiksi OP-Suomi osakerahaston vuosittainen hallinnointipalkkio on 1,60 prosenttia. OP-Suomi osakerahasto sijoittaa 30-50 eri suomalaiseen yhtiöön, joiden tuottopotentiali koostuu arvonkehityksestä ja osingosta. (Hyttinen 2017, luku markkina ja markkinatoimijat.)

Ulkomaiden sijoituskohteisiin sijoittavilla rahastoilla on mahdollista saada helposti sijoitussalkkunsu kansainvälinen hajauttaminen edullisesti ja helposti. Kansainvälisellä rahastolla voidaan sijoittaa tietyn valtion tai tietyllä toimialalla toimiviin kansainvälisiin yrityksiin. Suomesta ei löydy kaikkia toimialojen yrityksiä tai niitä ei ole riittävästi, joten rahastolla saadaan hajautettua sijoitussalkku toimialakohtaisesti. Yksittäisen toimialan yrityksen tai vain tietyllä alueella toimivan yrityksen osakkeiden ostaminen on riskillisempää kuin rahaston avulla eri yhtiöihin ja maantieteellisesti hajautettu sijoittaminen. Kuitenkin rahoitus- ja osakemarkkinoilla tapahtunut kansainvälistyminen on pienentänyt rahastojen etuja suoriin osakesijoituksiin nähden. Kansainvälistymisen ja yhtenäistymisen takia eri maantieteellisillä alueilla olevien sijoituskohteiden arvot liikkuvat useimmiten samoihin suuntiin. (Kallunki ym. 2019, luku 3.)

Suomalaisten ja ruotsalaisten sijoittamisessa on ollut paljon eroavaisuuksia. Vuoden 2020 elokuussa suomalaisten sijoitusrahastojen pääoma oli yhteenlaskettuna 124,5 miljardia euroa ja Ruotsissa vastaava luku oli 477 miljardia. Osakerahastoissa Suomessa oli 47,5 miljardia euroa ja Ruotsissa 286 miljardia. Suomalaisten kotitalouksien tekemät suorat rahastosijoitukset olivat 25,7 miljardia ja vakuutuslaitosten osuus oli 29,4 miljardia. Ruotsin sijoitusrahastoyhdistyksen mukaan 80 prosenttia ruotsalaisista sijoittaa rahastoihin. Ruotsissa palkansaaaja voi sijoittaa valitsemaansa rahastoon 2,5 prosenttia eläkemaksuistaan. Tämän takia Ruotsissa on käytännössä pakko olla indeksisijoittaja tai muuten raha menee AP7-rahastoihin, joita Ruotsin valtio hallinnoi. AP7 Aktiefondie on Ruotsin suurin sijoitusrahasto ja samalla myös koko Euroopan suurin sijoitusrahasto. Rahaston pääoma on noin 58 miljardia euroa, sen kulut ovat 0,11 prosenttia ja tuotto viideltä edelliseltä vuodelta 11,5 prosenttia. (Lehtinen 2020.)

3.4 ETF-sijoittaminen

Ensimmäinen Euroopan ETF lanseerattiin huhtikuussa 2000 Saksan pörssissä. Ensimmäiset ETF-tuotteet olivat iShares Stox Europe 50 Ucits ETF ja iShares Euro Stox 50 Ucits ETF. Vuonna 2003 Euroopan ETF:n arvo oli 20 miljardia dollaria, kun vuonna 2015 niiden arvo oli noin 513 miljardia dollaria. ETF:n määrä on kasvanut jatkuvasti ja myös niissä olevat varat ovat rikkoneet ennätyksiä koko ajan, mutta Euroopan ETF-markkinoissa on huonojakin puolia Yhdysvaltojen ETF-markkinoihin verrattuna. Yhdysvaltojen ETF-markkinoita voidaan pitää virtaviivaisimpina ja kypsempinä. Nämä asiat näkyvät käytännössä likviditeetin maantieteellisen hajautuksen ongelmina. Likviditeetti kuvaa yritysten maksuvalmiutta eli kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloista. Euroopassa ETF voi olla useissa eri pörseissä useilla eri valuutoilla, joten eri toimenpiteiden seurauksena ETF-kaupankäyntiin voi tulla viivästyksiä tai arvopaperikeskusten välille ristiriitoja. Euroclear Bank onkin pyrkinyt vähentämään tulevia kustannuksia ja keskittämään kaupankäynnin selvityksiä, myös EKP työskentelee arvopaperikaupan alustan parissa. Toinen Euroopan heikkous ETF-markkinoilla on puute raportointivaatimuksissa. Yhdysvalloissa avoimuus raportoinnissa on parantanut ETF-markkinoita ja koko markkina on hyötynyt avoimuudesta. (Abner 2016, luku 3.)

Country	Num of Listings (by Share Class)
Germany	3,057
United Kingdom	2,873
Switzerland	1,280
Italy	1,008
France	481
Netherlands	169
Norway	109
Spain	70
Denmark	46
Luxembourg	45

Kuvio 10: Euroopan ETP-listaus vuodelta 2015 maakohtaisesti (Abner 2016, luku 3.)

ETF on sijoitusinstrumenttina erittäin suosittu sen maailmanlaajuutensa takia. ETF:a ostamalla sijoittajan ei tarvitse erikseen hankkia esimerkiksi useilta eri pörseiltä osakkeita tai mieltä eri valuuttoja. ETF:n avulla voi päästä Hong-Kongin, Afrikan tai Etelä-Amerikan osakemarkkinoille ottamatta riskiä sijoittaa vain yhteen yhtiöön. ETF:n keskimääräinen palkkio on ollut 0,30 prosenttia, kun taas esimerkiksi aktiivisten sijoitusrahastojen palkkiot ovat olleet keskimäärin 0,66 prosenttia. Maailman 20 suurimman ETF-rahaston keskimääräinen kulu on ollut 0,19 prosenttia. ETF-kaupankäynnissä on huomioitava jatkuva kurssin muuttuminen, kun taas rahastoissa ei tapahdu reaaliaikaista muutosta kurseissa. (Balchunas 2016, luku 1.)

Läpinäkyvyys ja avoimuus on sijoittamisessakin tärkeää ja se on parantunut myös ETF-sijoittamisessa. ETF:t ovat lähtökohtaisesti sijoittajalle läpinäkyviä sijoituskohteita, mutta Euroopassa ollaan vielä hieman jäljessä avoimuudessa Yhdysvaltoihin verrattuna. Maantieteellisen hajauttamisen lisäksi ETF-sijoittamisella voi sijoittaa jopa korkeihin, biotekniikkaan, peliteollisuuteen tai Kiinan valtioon. Sijoittajalla ei ole mahdollisuutta tutkia esimerkiksi kaikkia Kiinan yrityksiä, joihin lähteä sijoittamaan. Silloin hän voi valita Kiina ETF-tuotteen, joka hajauttaa monipuolisesti eri yhtiöihin. Yleensä ETF:n avulla sijoitetaan asioihin, joista ei tiedetä tarpeeksi sijoittaakseen suoraan kyseiseen markkinaan. ETF:n kautta sijoittajalla voikin olla eri riskitekijöitä ja omaisuusluokkia. Maailman muuttuessa myös sijoituksissa huomioon otettavat asiat muuttuvat, kuten megatrendien vaihtuminen, ikäjakauma, ryhmäajattelu tai pelkotilat. ETF on immuuni kaikille edellä mainituille asioille ja se on myös kaikkien edellä mainittujen asioiden lisäksi yksi ETF-sijoittamisen eduista. (Balchunas 2016, luku 1.)

ETF-sijoittamisessa on huonojakin puolia sijoittajille. Yleinen ongelma ETF-sijoittamisessa on jatkuva kaupankäynti, joka saattaa innostaa sijoittajaa ylimääräiseen kaupankäyntiin, mihin ei olisi tarvetta. Ylimääräisellä kaupankäynnillä oikea aikaisten sijoitusten ajoittaminen on vaikeaa ja liiallinen kaupankäynti vähentää myös tuottoja. Markkina-arvolla painotettuja indeksejä ostamalla sijoittaja joutuu pakosti ylipainottamaan ylihintaisia ja -arvostettuja yhtiöitä. Ylipainottamisen seurauksena indeksi taas alipainottaa alihintaisia ja -arvostettuja yhtiöitä. Markkina-arvo indeksisijoittamisessa yhtiön arvostus voi nousta tai laskea, vaikka sen oma arvostustaso ei olisikaan muuttunut. Tällöin huonommatkin yhtiöt hyötyvät indeksistä. Smart Beta sijoittamisella on pyritty vastaamaan edellä mainittuun asiaan. Aktiivirahastoissa voi ilmetä samoja ongelmia ja sitä kutsutaankin aktiiviriskin hallinnaksi. Aktiiviriski on aktiivisen salkunhoidon tuloksena syntyvä riski suhteessa vertailuindeksiin. Se ilmenee käytännössä, kuinka voimakkaasti rahaston arvon kehitys heilahtelee suhteessa vertailuindeksin kehitykseen. (Aalto 2020.)

Smart Beta on ollut viime vuosina houkutteleva vaihtoehto markkinapainotetuille ETF-tuotteille. Vuonna 2015 Smart Beta ETF:a oli Euroopassa 235 ja niiden arvo oli 45 miljardia

dollaria. Smart Betan osuus koko Euroopan ETP-markkinasta oli vuonna 2015 noin 8,8 prosenttia. (Abner 2016, luku 3.) Maaliskuussa 2020 maailmanlaajuisesti kaikissa ETF-tuotteissa oli sijoitettuna noin 5 400 miljardia dollaria (Aalto 2021).

Esimerkkinä VanEck Vectors Video Gaming and eSports UCITS ETF-rahasto, jonka tavoite on seurata MVIS Global Video Gaming and eSports Index- indeksin hintaa ja tuottoa. Rahaston sijoitustavoitteen saavuttaminen pyritään saamaan indeksin jäljittelystrategialla. Jäljittelystrategiassa salkunhoitajan tehtävänä on tehdä sijoitukset osakkeisiin, kansainvälisiin osaketalletustodistuksiin (GDR) ja amerikkalaisiin osaketalletustodistuksiin (ADR). Osakkeet, kansainväliset osaketalletustodistukset ja amerikkalaiset osaketalletustodistukset ovat indeksin kohdearvopapereita. Näiden arvopaperien tulee olla sellaisten yhtiöiden liikkeelle laittamia, joiden liiketoiminnasta tulevien tulojen on oltava vähintään 50 prosenttia elektronisesta urheilusta tai videopeleistä. Yhtiöiden tulee myös olla kaupankäynnin kohteena markkinoilla tai noteerattuina. (OP:n Parhaat Osake- ja ETP-ideat 2020, 11.)

ETF:n riski asteikolla 1- 7 on 6, jota voidaan pitää korkea riskisenä sijoituskohteena. Sen riski perustuu e-urheilun ja videopelialalla olevien yhtiöiden yleisestä suorituskyvystä, koska nämä yhtiöt ovat riippuvaisia immateriaali- ja patenttioikeuksien suojaamisesta. Yhtiöt voivat olla myös tuotevalikoimaltaan pieniä tai niillä voi olla vain vähän franchising oikeuksia. ETF:a ei ole merkintä- tai lunastuspalkkiota. Rahastosta veloitetaan kuitenkin vuoden aikana juokseva kulu, joka on 0,55 prosenttia. (OP 2020.)

4 Kansainvälinen osakesijoittaminen osaksi sijoitussalkkua

Kansainvälisellä osakesijoittamisella sijoittaja voi laajentaa sijoituskohteiden vaihtoehtoja. Suomi on sijoittamisessa reuna-alue markkina ja Yhdysvallat on taas ydinmarkkina. Ulkomailta on ostettavissa esimerkiksi The Walt Disney Companyn, Volkswagen Groupin tai Hennes & Mauritzin osakkeita, joiden kanssa olemme lähes päivittäin tekemisissä. Kansainvälisen osakesijoittamisen edellytykset ovat Osuuspankissa samat kuin kotimaisenkin kaupankäynninkin. Kotimaista osakekauppaa käydessä voi heti aloittaa kansainvälisen kaupankäynnin. (OP 2020.)

4.1 Osakesijoitusten tuotto

Viimeisen sadan vuoden aikana osakkeet ovat tuottaneet parhaiten muihin sijoitusinstrumentteihin verrattuna. Keskimääräinen vuosituotto on pitkällä aikavälillä ollut noin 7 prosenttia. Osakkeisiin sijoittaessa sijoittajan saama tuotto syntyy yhtiön tekemästä tuloksesta. Sijoittaja voi saada osinkoa tai yhtiön tulos investoidaan kasvuun. Osakkeita omistaessa sijoittajalle voi tulla kassavirtaa osingoista, pääoman palautuksesta tai osakkeiden takaisinostosta. Toinen tuotto, mitä sijoittaja voi saada on osakesijoituksen arvonnousu.

Parhaiten tuottavat yhtiöt ovat ne, joiden osingonmaksukyky kasvaa vuosi vuodelta. Osingonmaksukykyä voidaan pitää tärkeimpänä tuottona tulevaisuuden kannalta yhtiöön sijoittaessa. (Sijoittaja.fi 2020.)

Kuvio 11: Historian reaalitytuoton kokonaisindeksi eri sijoituskohteissa (Sijoittaja.fi 2020.)

Osinkotuotto edustaa yrityksen tuottoa osakkeenomistajille. Lainanantajien ja velkojien suojaamiseksi on osinkojen jakamiselle lailliset rajoitukset. Suuret pörssiyritykset maksavat ne yleensä kahdesti vuodessa, mutta osa yhtiöistä maksaa osingon vain kerran vuodessa. Jos yhtiön osingonjakosuhte on korkea niin se voi olla merkki yrityksen kasvumahdollisuuksien puuttumisesta. Osingonjakosuhte on se osa, joka tuloksesta jaetaan osinkoina. (Atrill 2017, 401.)

Helsingin pörssissä olevat listatut yhtiöt ovat olleet osinkopolitiikassa anteliaampia Ruotsiin ja muuhun Eurooppaan nähden. Yhtiöt ovat jakaneet jakokelpoisesta tuloksesta noin 60-80 prosenttia osinkoina edellisen kymmenen vuoden aikana. Yhdysvaltoihin verrattuna suomalaisten yhtiöiden osinkosuhte on jopa kaksinkertainen. Kone ja Konecranes ovat esimerkiksi olleet isoimmat osingon maksajat yli 100 prosentin osingoilla. Helsingin pörssin vaihdetuimmat yhtiöt ovat ottaneet tavoitteeksi vähintään 50 prosentin osinkosuhteen. Pelkkä osinkojen maksu ei tulisi kuitenkaan olla sijoittajan perusta valita yhtiöitä vaan tärkeintä on sijoittajan saama kokonaistuotto. Vähemmän osinkoja maksavat yhtiöt voivat siirtää varojansa investointeihin, joiden avulla yhtiön kasvu kiihtyy tulevaisuudessa.

Investointien onnistuessa vähemmän osinkoa maksaneet yhtiöt ovat kokonaistuotoltaan parempia sijoituskohteita kuin reilusti osinkoa maksaneet yhtiöt. (Terhemaa 2021.)

Suomalaisten piensijoittajien tulee huomioida kulut omien kansainvälisten osakesijoitusten tuotoissa. Kuluja tutkimalla ja vähentämällä sijoittaja voi saada omiin sijoituksiinsa lisätuottoa. Kulujen karsiminen johtaa lisätuottoon ja lisätuoton avulla korkoa korolle -ilmiön avulla sijoittaja saa pitkällä aikavälillä huomattavasti parempaa tuottoa. Korkoa korolle -ilmiö toimiikin väärinpäin, jos kulut ovat liian suuret. Korkoa korolle -ilmiö tulee ottaa huomioon myös kotimaan osakesijoittamisessa. (Mustonen 2020.)

4.2 Riskit

Tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä. Pieni riski, pienemmät tuotot ja iso riski, isommat tuotot. Sijoittajan tulee tunnistaa ja tietää riskit kansainvälisissä osakesijoituksissa. Riskeihin tulee perehtyä ennen sijoittamisen aloittamista, koska muuten sijoittaja ei ymmärrä ottamaansa riskiä osakesijoittamisessa. Riskit ovat kuitenkin vaikeammin tunnistettavia ja monimutkaisempia kuin miltä ne ensisilmäyksellä näyttää. Ulkomaille sijoittaessa tulee muistaa, että Suomeenkaan sijoittaminen ei ole riskitöntä. Suomeen sijoitettaessa riskit ovat erilaisia, kuten maariski. Suomeen sijoittaessa sijoittaja uskoo vahvasti siihen, että Suomi pysyy vakaana länsimaana. Riskianalyysien ja -mittarien avulla ei saa aivan oikeaa kuvaa mahdollisista riskeistä, mutta ne auttavat löytämään oleelliset asiat omien sijoitusten kannalta. (Elo & Saarhelo 2018, luku 3.)

Sijoittamisesta tuleva riski tarkoittaa, että tulevaa tuottoa ei voida ennakoita. Näiden mahdollisten tuottojen keskiarvo mitataan yleensä keskihajonnalla. Markkinasalkun keskihajonta, jota edustaa Standard & Poor's Composite Index, on keskimäärin ollut noin 20 prosenttia vuodessa. Indeksini tunnetaan paremmin S&P 500 nimellä, joka on lista 500:sta markkina-arvoltaan suurimmasta yhdysvaltalaisesta yrityksestä. Useimmilla yksittäisillä osakkeilla on tätä korkeammat keskihajonnat, mutta suurin osa niiden osakekursien muutoksista tulevista riskeistä voidaan eliminoida hajauttamalla. Hajauttaminen ei kuitenkaan poista markkinariskiä. Hajautetut salkut ovat alttiita markkinoiden yleisen tason vaihteluille. Arvopaperin osuus hyvin hajautetun salkun riskistä riippuu siitä, miten yleinen markkinoiden lasku vaikuttaa arvopaperiin. Tämä herkkyys markkinoiden liikkeille tunnetaan nimellä Beta. (Brealey, Myers & Allen 2020, 490.)

Jopa yli 100 vuoden tietojen perusteella ei voida arvioida markkinariskipreemioita tarkalleen, eikä voida myöskään olla varmoja siitä, että sijoittajat vaativat nykyään samaa palkintoa riskeistä kuin 50 tai 100 vuotta sitten. Kaikki tämä jättää runsaasti tilaa väittelylle siitä, mikä markkinariskipremio todella on. Monet talouspäälliköt ja taloustieteilijät uskovat, että pitkäaikainen historiallinen tuotto on paras käytettävissä oleva mittari. Toisilla on taas usko, että sijoittajat eivät tarvitse niin suurta riskipreemiota saadakseen heidät houkuttelemaan

ostamaan osakkeita. Esimerkiksi yrittäjien ja akatemioiden tutkimukset viittaavat yleensä siihen, että he odottavat markkinariskipreemion olevan jonkin verran historiallisen keskiarvon alapuolella. (Brealey ym. 2020, 171.)

4.3 Riskimittarit

Yleisimmät riskimittarit osakesijoittamisessa ovat beta, sharpen-luku ja volatilitiiteetti. Sijoittajan tulisi tutustua osakesijoitustensa riskeihin ainakin jotain riskimittaria käyttäen. Kaikki riskimittarit kertovat eri asioita sijoittajalle ja niiden tuijottaminen ei välttämättä anna kuitenkaan koko kuvaa sijoituksen riskitasosta. Riskimittarit eivät katso ollenkaan tulevaisuuteen, vaan niiden avulla voidaan katsoa menneisyyttä. Osakkeen herkkyyssmittarina toimii beta. Sen avulla sijoittaja voi mitata osakkeen kokonaistuottoa verrattuna markkinoilla keskimääräisesti saatuun tuottoon. Beta-kertoimen ollessa yksi, yhtiön osakkeen kurssi muuttuu samalla tavalla kuin markkinat. Jos beta olisi taas esimerkiksi 1,4 niin yhtiön osake nousisi keskimäärin 40 prosenttia enemmän markkinaaan verrattuna ja taas markkinan laskiessa osake laskisi 40 prosenttia enemmän. Alle yhden oleva beta kertoo sijoittajalla, että kyseisen yhtiön osakkeen muutosherkkyys on sen vertailukohdettaan pienempi. (Myllyoja & Kullas 2020, luku 3.)

Sharpen luvun avulla sijoittaja voi mitata riskikorjattua tuottoa. Sharpen-luku näyttää sijoituksen lisätuoton määrän, kuinka paljon se on tuottanut suhteessa kyseisen tuoton volatilitiiteettiin. Jos sharpen-luku on positiivinen, sijoituksesta otettu riski on ollut kannattavaa ja jos se on taas negatiivinen, niin se kertoo sijoittajalle sijoituksen riskitöntä korkoa huonommasta tuotosta. Riskiin nähden tullut tuotto on sitä isompaa, mitä isompi sharpen-luku on. Jos kaksi sijoittajaa on saanut 10 prosentin tuoton, niin se sijoittaja on onnistunut paremmin, kumpi on tehnyt sen pienemmällä riskillä. Sharpen-luku käy myös rahastojen riskimittarina. (Myllyoja & Kullas 2020, luku 3.)

Suuri volatilitiiteetti on huono ja matala volatilitiiteetti on hyvä lähtökohta ei pidä aina paikkaansa. Osakemarkkinoiden volatilitiiteetti kertoo meille, kuinka usein ja kuinka paljon osaketuotot eroavat keskimääräisistä arvoista ottamatta huomioon eron suuntaa (positiivista tai negatiivista). Sijoituksen viimeaikainen tuotto määrittää, merkitseekö volatilitiiteetti muutosta parempaan vai huonompaan. Viime vuosina osakekurssit ovat nousseet tasaisesti. Koska keskimääräiset osaketuotot ovat olleet positiivisia, muutaman päivän negatiivinen tuotto aiheuttaa enemmän volatilitiiteetin nousua kuin muutaman päivän positiivinen tuotto. Sitä vastoin osakemarkkinoiden tasaisen laskun aikana muutaman päivän positiivinen tuotto tuottaa piilevän volatilitiiteetin. Kevään aikana koronaepidemian alussa nähtiin pörssissä jopa yli 10 prosentin vaihteluita päivän aikana. Suuria muutoksia päivä- ja viikkotasolla on aiheuttanut myös kauppasota Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä. (Vanguard 2019.)

4.4 Hajauttaminen

Jokaisen sijoittajan tulisi muistaa hajauttaa oma sijoitussalkkunsaa eri tavoilla. Oli sijoitusaika lyhyt- tai pitkäaikainen, niin omasta salkusta tulisi löytyä eri muodossa tehtyjä hajautuksia. Yhteen sijoituskohteeseen sijoittamalla riski ja tappio voi kasvaa todella suureksi sekä sijoittaja ei voi ennalta arvata parasta sijoituskohdetta. Siitä tuleekin sijoitusalan fraasi ”hajauttaminen on sijoitusmarkkinoiden ainoa ilmainen lounas”. Pitkän aikavälin tähtäimellä osakkeet tuottavat muita sijoituskohteita paremmin, mutta niiden riskit ovat myös suurempia. Tämän syyn takia sijoittajan salkusta tulisi osakkeiden lisäksi löytyä muita vähäriskisempiä sijoituskohteita. (Heikinheimo 2020.)

Sijoittajan tulee hajauttaa sijoituksensa ajallisesti ja se on tärkeää varsinkin sijoittamisen alkutaipaleella. Pitkien aikavälien sijoittamisessa on todennäköistä, että tuotto-odotus on aloituksen ajankohdasta riippumatta positiivinen. Pidemmän aikavälin sijoittamisessa on todennäköisempää, että riski kaiken menettämislle pienenee huomattavasti. Lyhyellä aikavälillä sijoittaja voi ajoittaa taas ostonsa huipulle ja kuukausien tai vuoden päästä laskusta toipumista ei ole välttämättä vielääkään tullut. Säännöllinen säästäminen on helppo tapa saada sijoituksilleen ajallista hajautusta. Säännöllinen säästäminen onnistuu pienillä summilla joka kuukausi ja silloin tulee ostettua lasku- ja nousumarkkinoissa. Kerralla ison summan laittamalla sijoituskohteeseen tai -kohteisiin on huomattavasti suurempi todennäköisyys menettää isojakin summia. Sijoittaja voi saada parempaa tuottoakin ajallisella hajautuksella verrattuna yhteen kertasijoitukseen nähden. (Heikinheimo 2020.)

Sijoittajan kaiken pääoman menettäminen hajautetun osakesalkun kautta on taas hyvin epätodennäköistä. Kaiken menettämisen syynä hyvin hajautetussa osakesalkussa ja suuryhtiöihin sijoittamisessa voisi olla käytännössä vain valtion talousjärjestelmän totaalinen kaatuminen. Silloin yhtiöiden arvo ja pörssikurssit laskisivat nolnaan. Teoriassa osakkeita tulisi ostaa mahdollisimman halvalla ja myydä taas kalliilla, mutta tämä on todella vaikeaa toteuttaa. Sijoittamisessa jälkiviisaudesta ei ole hyötyä, koska parhaat osto- ja myyntitimet voi huomata vain menneisyydestä. Jälkiviisauden sijaan sijoittajan tulisi jälkianalysoida omia sijoituksiaan, jotta voi huomata, myöntää ja korjata tekemänsä virheet. Ajallinen hajauttaminen onkin todennäköisesti parempi sijoitusstrategia verrattuna sijoitusten ajoittamiseen nähden. (Elo & Saarhelo 2018, luku 3.)

Sijoitukset tulee hajauttaa eri omaisuuslajien kesken, jota kutsutaan allokaatioksi. Allokaatiossa on kysymys siitä mikä osuus hajautetusta salkusta sijoitetaan mihinkin omaisuuslajiin, sektoriin, valuuttaan tai raaka-aineeseen. Yleisimmin suomalaiset yksityishenkilöt sijoittavat rahastoihin, osakemarkkinoihin tai korkomarkkinoille. Osakemarkkinoille sijoittaja pääsee rahastojen tai suorien osakkeiden kautta, kun taas korkomarkkinoissa sijoitetaan esimerkiksi kunnille, yrityksille tai valtioille myönnettyihin

lainoihin. Historiassa tuttuna korkosijoituksena on tunnettu pankkitalletukset, mutta nykypäivänä alhaisen korkotason vuoksi se ei ole enää järkevää. Omaisuusluokkien välille tehtävät sijoitukset vähentävät riskiä, joka liittyy yhteen sektoriin, yritykseen tai valtioon. Omaisuusluokissa sisällä tehtävät hajautukset ovat kaikista tärkeimpiä osakemarkkinoille sijoitettaessa. Yksittäiseen yhtiöön ja sen osakkeisiin sijoitettaessa sijoittajalla tulee riskiä altistua yritysjohdon vaihdoksille, kuluttajakysynnän muutoksille, poliittisille päätöksille, luonnonmullistuksille ja muille ennakoimattomille tekijöille. (Pörssisäätiö 2020.)

Vuonna 2012 tehdyn tutkimuksen mukaan suomalaiset ovat hajauttaneet omaisuutensa kiinteistöihin niin Suomessa kuin ulkomailla, asuntoihin, metsään, maatalouteen, yrityksiin ja sijoitusrahastoihin. Suomalaisten hajautus luokkien määrä eri omaisuusluokkien välillä oli silloin keskimäärin 1,66 kohti yhtä veronmaksajaa. Vuonna 2008 noin 22 prosenttia suomalaisista omisti rahastoja tai osakkeita, kun taas Ruotsissa vastaava luku oli yli 50. Rahasto-omistuksia oli keskimäärin kahdessa kohteessa ja osakkeita oli kolmesta eri yrityksestä. Rahastoista noin puolet olivat rahastojen rahastoja, mutta niiden kulut ovat paljon suuremmat muihin rahastoihin verrattuna. Passiivisissa rahastoissa oli vain puoli prosenttia rahastojen osuuksista. Suomalaisten hajauttaminen on ollut reilu kymmenen vuotta sitten todella heikolla tasolla, mutta parannusta on tullut 2010-luvulla. (Knupfer & Puttonen 2018, luku 3.)

Tutkijat William Goetzmann Yalen yliopistosta ja Alok Kumar Texasin yliopistosta tutkivat kuuden vuoden ajalta noin 60 000 sijoittajan sijoitussalkkua. Sijoittajien salkut, joita oli hajautettu vähiten, pärjäsivät huonoiten tuottojen osalta. Vähiten hajautetut salkut tuottivat 2,4 prosenttia vähemmän eniten hajautettuihin salkkuihin verrattuna. Tuotto oli mitattu vuositasolla keskimääräisesti riskikorjauksen jälkeen. Vuositasolla 2,4 prosenttia ei vaikuta suurelta erolta, mutta kymmenien vuosien aikana se on merkittävä ero. (Salkunrakentaja.fi 2020.)

4.5 Verotus

Suomalaiset yksityissijoittajat voivat omistaa osakkeita Helsingin pörssin ulkopuoleltakin. Ulkomaiden osakkeiden omistaminen on siis mahdollista ja niitä säilytetään yleensä ulkomaisella arvo-osuustilillä. Yrityksen kotipaikalla tai -maalla ei ole verotusmahdollisuutta, vaan yleensä Suomi on verottajana ulkomaisissa osakkeissa. Ulkomaisiin osakkeisiin pätee samat pääomatulovero prosentit kuin suomalaisiin osakkeisiin. Voitosta on maksettava veroa 30 tai 34 prosenttia riippuen pääomatulon määrästä. Jos pääomatulo on yli 30 000 euroa niin prosentti on tällöin 34. Ulkomaiden pörssien väleillä on kuitenkin eroa, koska esimerkiksi Ranska on perinyt vuodesta 2012 lähtien 0,20 % suuruisen transaktioveron suurten ranskalaisyhtiöiden osakkeiden ostotapahtumasta. Suomella ja Alankomailla on myös poikkeuksellinen verosopimus. Jos sijoittaja on myynyt omistamiaan osakkeita viiden vuoden

kuluessa siitä vuodesta lähtien, kun hän on muuttanut Alankomaista pois, niin Alankomailla on mahdollisuus verottaa oman maan yhtiöiden osakkeiden myynnistä. Suomi poistaa sijoittajalta kahdenkertaisen verotuksen hänen saamansa myyntivoiton osalta, jos Alankomaat on verottanut sijoittajaa. (Fasoulas, Manninen & Niiranen 2019, luku 6.)

Ulkomaiden osakkeiden verotuksessa tulee ottaa huomioon myös mahdolliset kurssimuutokset. Esimerkiksi Yhdysvaltain dollareilla tehdyistä ostoista ja kaupoista voi syntyä kurssivoittoja tai -tappioita. Luovutuspäivän myyntihinta ja toisessa valuutassa tehty hankinta tulee muuttaa kyseisen päivän virallisen kurssin perusteella euromääräiseksi. Luovutusvoitosta ei kuitenkaan synny sijoittajalle kurssivoittoa tai -tappiota. Verovapaata kurssivoitto on sijoittajalle 500 euroon saakka. (Fasoulas ym. 2019, luku 6.)

Suomalainen sijoittaja on velvollinen ilmoittamaan veroilmoituksella ulkomailtakin saadut osinkotulot. Osinkotulo on saatu ulkomailta, kun yritys jakaa osinkoa ja sen kotipaikka on muussa valtiossa kuin Suomessa. Suomen valtiolla on eri maiden kanssa verosopimuksia, joilla on vaikutusta Suomen oikeuteen osinkotulojen verotuksessa. Esimerkkejä verotusoikeuden rajoittamisesta ovat lähdevaltion verotusoikeus tai se, että Suomi ei ole sijoittajan verosopimuksen mukainen asuinvaltio. (Fasoulas ym. 2019, luku 6.)

Jos matemaattinen arvo jää selvittämättä niin tuotto-osuus voidaan vaihtoehtoisesti laskea osakkeen käyvän arvon perusteella. Käypä arvo on hinta, joka maksetaan riippumattomien osapuolten välillä osakkeesta. Yleensä käypänä arvona toimii hankintahinta tai nimellisarvo. Suomesta saatavista listatuista yrityksistä saatavasta osinkotulosta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa. Ulkomailta saaduista osinkotuloista on samat verosäädökset kuin Suomestakin tulleista osingoista seuraavissa tapauksissa:

- 1) Osinkoa jakava yhteisö on emo-tytäryhtiödirektiivissä tarkoitettu yhtiö tai
- 2) Yhteisö on ilman valintamahdollisuutta ja vapautusta velvollinen maksamaan veroa vähintään 10 prosenttia siitä tulosta, josta osinko on jaettu ja

yhteisön kotipaikka on ETA-valtion verolainsäädännön mukaan tässä valtiossa, eikä kotipaikka ole verosopimuksen mukaan ETA-alueen ulkopuolisessa valtiossa tai

yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on verosopimus, jota sovelletaan yhteisön jakamaan osinkoon. (Fasoulas ym. 2019, luku 6.)

Edellä mainittujen edellytysten puuttuminen muuttaa koko osinkotulon veronalaiseksi tuloksi. Yleinen syy koko osinkotulon veronalaiseksi ansiotuloksi on Suomen ja yrityksen kotipaikan valtion välinen tuloverosopimuksen puuttuminen. Yrityksen osakkeen listauspaikalle ei ole väliä tai onko yritys listaamaton vai listattu. (Fasoulas ym. 2019, luku 6.)

4.6 Sijoittajan oma käyttäytyminen osakemarkkinoilla

Osakesijoittamisen onnistumisessa yksi isoimmista tekijöistä on itse sijoittaja. Warren Buffet on todennut näin: "Sijoituksensa vain harvoin bisneksiin keskittävän riskiksi muodostuu sijoittaja itse. Pystytkö sinä esimerkiksi pitämään kiinni bisneksen tosiasioista ja olemaan huolehtimatta osakemarkkinoiden heilunnasta?". Kansainvälisessä osakesijoittamisessa sijoittajan tulee pystyä hallitsemaan omaa asennetta ja omia tunteita. Pitkäjänteisillä hyvillä sijoitusratkaisuilla sijoittaja pienentää oman epäonnistumisen riskiä huomattavasti. Sijoittaja pystyy vaikuttamaan omaan toimintaan, joten hänen ei tulisi keskittyä ulkoisiin olosuhteisiin. Riskittömiä sijoituksia ei ole olemassakaan ja kaikissa sijoituksissa on omat riskinsä. Pahimpia riskejä sijoittajalle on, kun hän luulee itse tietävän mitä markkinoilla tapahtuu tai uskoo asiantuntijoiden tietävän sen. Sijoittajan ei pidä luulla saavansa myöskään pörssistä rahaa tai, että hän pystyy aina ostamaan pohjalla sekä myymään huipulla. (Hyttinen 2014, luku 2.)

Buffettin menestys osakesijoittamisessa on perustunut kohtuulliseen määrään hyvien bisneksien tunnistamisessa, joita ei ole tarvinnut historian aikana myydä. Piensijoittajilla tai sitä harrastavilla ei ole samanlaisia kykyjä, joten jokaisen kohdalle osuu virheitä. Virheistä ja epäonnistumisesta eroon pääseminen on todella helppoa, koska sijoittaja voi muutamassa kymmenessä sekunnissa myydä ostamansa osakkeet. Tilalle voi hankkia parempia sijoituskohteita ja yhtiöitä, joiden tulevaisuutta on ensin tutkinut. Virheiden korjaamisessa on kuitenkin kääntöpuolikin. Yhtiön historia tai kurssikehitys on voinut olla laskusuhdanteessa, mutta sijoittajan saama tuotto tulee tulevaisuuden perusteella. Historiaan kukaan ei voi vaikuttaa, mutta tulevaisuuteen pystyy vaikuttamaan omilla päätöksillään. (Hyttinen 2016, luku 3.)

5 Home Bias

Home bias tarkoittaa kotimaan markkinoiden ylipainottamista sijoituksissa. Sijoittajat eivät ole nähneet tarpeelliseksi hyödyntää hajauttamisesta tulevia potentiaalisia voittoja, koska suurin osa sijoittajista sijoittaa varallisuutensa kotimaisiin arvopapereihin. Maantieteellinen hajauttaminen on yksi sijoittamisen peruskivijalkoja, mutta ulkomaille sijoittaminen koetaan vaikeaksi kotimaahan verrattuna. Suurin osa sijoittajista on hajauttanut sijoitussalkkunsaa ajallisesti. Sijoittajien salkut on myös hajautettu hyvin toimialoittain, sektoreittain ja yksittäisiin osakkeisiin. Osakesalkun rajat ylittävä monipuolistaminen voi hyödyttää sijoittajia ja helpottaa myös riskien jakamista valtioiden välillä. Kotimaan ylipainottamisen ja riskien jakamisen välillä on jopa negatiivinen korrelaatio, mikä viittaa siihen, että kotimaan puolueellisuutta voidaan pitää esteenä taloudelliselle integraatiolle. Kotimaan ylipainottamisen syyt voidaan jakaa aineettomiin ja aineellisiin syihin. (European Central Bank 2020.)

Aineettomina syinä voidaan pitää sijoittajien käyttäytymistä, miksi suositaan kotimaan osakkeita ulkomaisten osakkeiden sijaan. Tuttuus ja tunnettavuus on yksi pääsystä, miksi sijoitetaan kotimaan yritysten osakkeisiin. Sijoittajat kokevat tuntevansa paremmin kotimaan yritykset ja markkinat kuin ulkomaisten yritysten toiminnan ja markkinat. Kotimaan puolueellisuus on yleistä sijoittamisessa ja kuuluisan sijoittajan Peter Lynchin ideologia ”sijoita siihen, mitä tiedät” kuvaakin ongelman laajuutta hyvin. Toisena syynä voidaan pitää sijoittajien ylpeyttä. Sijoittajat haluavat edustaa ylpeästi omaa kotimaataan ja sen yrityksiä. Ylpeys heijastuu helposti kotipuolueellisuuteen ja sijoittajien on vaikea nähdä maailman eri pörssien yrityksiä potentiaalisina sijoituskohteina. (Johnson 2019.)

Aineellisina riskeinä pidetään suojausta, investointikustannuksia, tietojen epäsymmetriaa ja kustannuksia, hallinnointia ja poliittisia riskejä, monikansallisia yrityksiä ja valuuttariskiä. Sijoittajat ovat pääsääntöisesti sidottu vastuuseen kotimaiseen omaisuuteen ja paikalliseen valuuttaan. Paikalliset osakkeet korreloivat todennäköisemmin näiden paikallisten velkojen kanssa, ja siksi ne toimivat parempana suojauksena kuin sijoitus ulkomaisiin osakkeisiin. Ulkomaille sijoittaminen voi aiheuttaa lisäkustannuksia ja esimerkiksi osto- ja myyntitarjousten erot ovat yleensä paljon laajempia. Joillakin ulkomaisilla markkinoilla on käytössä myös transaktiovero, kuten Iso-Britanniassa, jossa kyseisen maan pörssin osakkeita ostaessa sijoittaja maksaa 0,50 prosentin veron kaupan arvosta. Lisäkustannukset ovat yksi esteistä, miksi sijoittajat eivät lähde hakemaan hajautusta ulkomaan osakkeista. (Johnson 2019.)

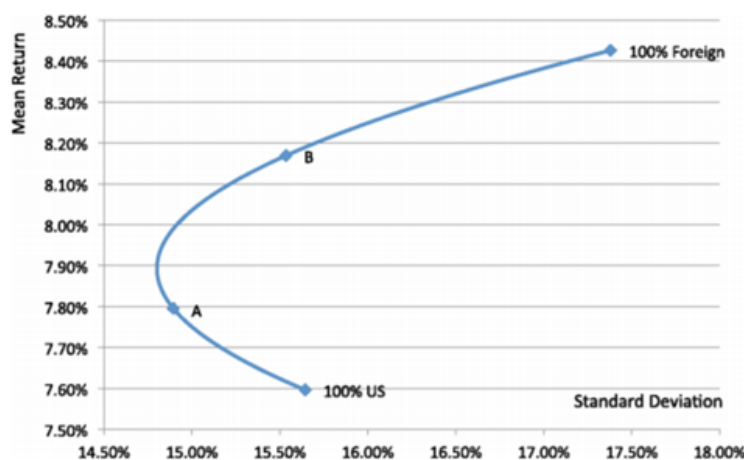
Tietojen epäsymmetria ja siitä aiheutuvat kustannukset ovat yleinen syy ulkomaan markkinoiden vähäiselle painottamiselle. Sijoittajat tietävät enemmän kotimaan markkinoiden yrityksistä ja ympäristöstä kuin ulkomaisten toimijoista. Tämän syynä takia markkinoilla on informaatioepäsymmetriaa ja sitä tasoittaessa tulee lisää kustannuksia. Sijoittajan tulee hankkia tietoa eri lähteistä salkunhoitajia ja muita keinoja käyttäen, jolloin omien sijoitusten kustannukset kasvavat entisestään. Eri mantereille sijoittaessa on huomattavia riskejä, jotka yleensä liittyvät kyseisen maan politiikkaan ja hallinnointiin. Sijoittajien pahimpia pelkoja ovat esimerkiksi väärinkäytökset ja omaisuuden takavarikointit, joiden takia ei uskalleta sijoittaa tiettyjen maiden osakemarkkinoille. (Johnson 2019.)

Kotimaan markkinoiden monikansallisiin yrityksiin sijoittaessa tulee mieleen, miksi sijoittaa enää muiden pörssien monikansallisiin yrityksiin. Monikansallisten yritysten liikevaihdosta tulee huomattava osa ulkomaan markkinoilta, joten maantieteellinen hajautus on epäsuorasti toteutunut. S&P Dow Jones Global Indicesin mukaan vuonna 2015 44,3 prosenttia S&P 500:n yhtiöiden myynneistä tuli ulkomailta, joten sijoitusta voidaan pitää maantieteellisesti monipuolisena. Ulkomaille sijoitettaessa tulee ottaa huomioon sen maan pörssin käyttämä valuutta. Valuuttariskissä on mahdollista, että sijoituksen volatilitteetti lisääntyy

huomattavasti. Valuutan pitkän aikavälin tuotto on nolla, joten sijoittajat kokevat sen riskinä, jota eivät halua omille sijoituksilleen ottaa. (Johnson 2019.)

Sijoittajat tuntevat tai kokevat sijoittamisen mukavammaksi paikallisiin yhtiöihin, vaikka niiden liiketoiminnassa tai tulevaisuuden näkymissä ei olisikaan huomattavaa eroa muiden maiden yhtiöihin. Kotimaan osakemarkkinoille sijoittaminen voi joissakin tapauksissa olla kuitenkin järkevää. Yleensä nämä tilanteet johtuvat esimerkiksi sijoittajan verotuksesta, kustannuksista tai omaisuuden suojaamisesta. Eri pörssien yhtiöiden osingon maksuissa on eroa, joten sijoittajan voi olla järkevää tutkia osinkojen maksua ja niiden verotusta sijoitusvalintoja tehdessään. Sijoituksista syntyvien kustannusten erot saattavat olla useita prosentteja eri sijoituskohteiden ja -instrumenttien välillä. Kehittyville markkinoille suuntautuvien sijoitusten kustannukset voivat olla jopa moninkertaiset länsimaisten talouksien sijoituskohteisiin verrattuina. (Cooper, Sercu & Vanpee 2013, 4-18.)

Vuonna 2010 yhdysvaltalaiset sijoittajat olivat sijoittaneet 78 prosenttia osakesalkustaan Yhdysvaltojen osakemarkkinoille. Useimpien sijoittajien osakesalkut ovat olleet alihajautettuja ja silloin osakesalkkuja voidaan pitää tehottomina. Tehottomuus koostuu potentiaalista, jota olisi mahdollista lisätä hajauttamalla salkkuaan kansainvälisesti. Ulkomaisiin osakkeisiin sijoitettava osuus oli vuoden 2010 lopussa Yhdysvalloissa siis 22 prosenttia. Vastaava luku oli Kanadassa 24, Saksassa 49 ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa 39 prosenttia. Luvut ovat toki kasvaneet viime vuosikymmenten aikana, koska vuonna 1997 ulkomaisten osakkeiden osuus koko osakesalkusta oli huomattavasti pienempi. Silloin osuus oli Yhdysvalloissa 10, Kanadassa 11, Saksassa 18 ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa 22 prosenttia. Teollisuusmaat ovat olleet huolissaan ulkomaisten osakkeiden osuudesta osakesalkussa, mutta ulkomaisten osakkeiden osuus on ainakin kaksinkertaistunut vuosien 1997 ja 2010 aikana. (Cooper ym. 2013, 4-18.)

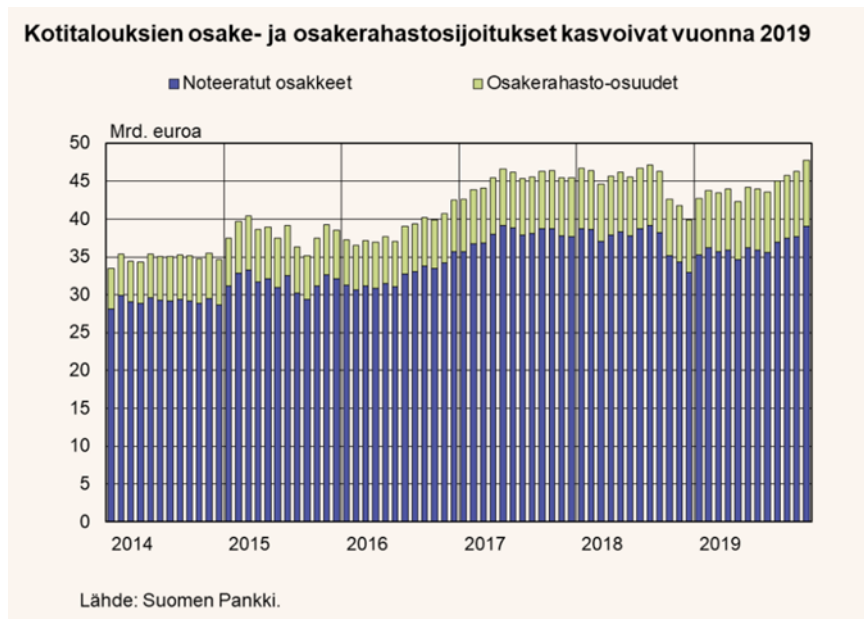
Kuvio 12: Yhdysvaltalaisen osakesalkun ja Yhdysvaltojen ulkopuolisten osakkeiden salkun riski- ja tuottoerät (Cooper ym. 2013, 4-18.)

Yhdysvaltalaiset sijoittajat ovat ajautuneet pois kansainvälisistä osakkeista. BlackRockin mukaan yhdysvaltalaisen rahoitusneuvojien pääomarahoituksen keskimääräinen kansainvälinen pääomasijoitus kesäkuun 2020 lopussa oli vain 25 prosenttia. Vuonna 2018 vastaava luku oli noin 30 prosenttia. Kansainvälisten osuuksien vähentymisen syynä on voinut olla suhteellisen vahva suorituskyky yhdysvaltalaisissa osakkeissa. Yhdysvaltalaiset osakkeet ovat olleet viime vuosina varma tuottojen kohde sijoittajille, mutta näin ei aina tule olemaan. Osakemarkkinoille on tullut vahvoja kansainvälisiä ja maailmanlaajuisia osakerahastoja, joiden tulevaisuuden näkymät ovat paremmat. Esimerkiksi iShares Global Clean Energy ETF (ICLN) keskittyy yrityksiin, jotka tuottavat energiaa tuuli-, aurinkoenergiälähteistä ja muista uusiutuvista lähteistä. ETF:n omaisuuden koko on lähes kaksinkertaistunut sen alkupääomaan nähden. ETF:a on vain kolmasosa varoistaan yhdysvaltalaisissa yhtiöissä. Kanadan, Kiinan, Tanskan, Uuden-Seelannin ja Espanjan yhtiöiden osuus on kaikilla yli 6 prosenttia varallisuudesta. (Rosenbluth 2020.)

Britannian eroaminen Euroopan unionista eli Brexit on aiheuttanut muutoksia Euroopan osakekaupankäyntiin. Lontoon kolme suurinta eurooppalaisia osakkeita käsittelevää kauppapaikkaa näki liiketoimintojensa siirtymisen Euroopan unioniin ensimmäisenä kauppapäivänä Brexitin jälkeen. Aquis Exchange Oyj:n toimitusjohtaja Alasdair Haynes kertoi, että 99,6 prosenttia sen eurooppalaisesta osakekaupasta siirtyi rinnakkaispaikalleen Pariisiin. Cboe Europan osakekaupasta 90 prosenttia siirtyi Amsterdamiin, joten Eurooppaa on voitu pitää oman osakekaupan taistelun voittajana. Britannia on taas menettänyt vahvan asemansa eurooppalaisten osakkeiden kaupankäynnissä. Lontoon pörssi menetti oikeutensa päästä sisämarkkinoille 31. joulukuuta, eikä EU ole antanut lupaa ryhtymään sisäisille sijoittajille käydä kauppaa esimerkiksi Airbus SE:n ja BNP Paribas SA:n osakkeilla Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Britannia muuttaa sääntöjään houkutellakseen liikkeeseenlaskijoita ja sijoittajia Britannian markkinoille, mutta se ei välttämättä riitä tuomaan EU:n osakekauppaa takaisin Lontooseen. (Vaghela, Edwards & Miller 2020.)

Helsingin pörssissä olleet menestystarinat ovat vähentyneet historian saatossa, joten sijoittajan tulisi hakea uusia menestystarinoita ja nousevia trendejä ulkomaisista pörseistä. Viime vuosien parhaimmat menestystarinat ovat olleet teknologiyhtiöt, jotka sijaitsevat pääsääntöisesti ulkomaan osakemarkkinoilla. Home bias -ilmiön myötä sijoittajat etsivät osakemarkkinoilta tuttuja ja kulttuurisesti sekä maantieteellisesti lähellä olevia yhtiöitä. Hajauttaminen on sijoittamisen ilmainen lounas, joten suomalaisten osakesijoittajien tulisi lähteä hajauttamaan osakkeitaan muihin pörseihin. Vuonna 2019 Suomen osakemarkkinat muodostivat koko maailman osakemarkkinoista noin 0,30 prosenttia. Kansainvälisessä osakesijoittamisessa tulee muistaa, että se ei poista yhtiökohtaista riskiä, vaan se ainoastaan lisää hajautushyötyä. Tulevien trendien ja menestystarinoiden löytäminen ei ole ulkomaisista pörseistä helppoa, mutta se on kuitenkin todennäköisempää. (Mangeloja 2019.)

Vuoden 2019 lopussa suomalaisilla kotitalouksilla oli 39 miljardia euroa sijoitettuna pörssinoteerattuihin osakkeisiin. Kasvua vuoden 2019 aikana tuli noin 6 miljardia. Vuoden 2019 aikana kotitaloudet sijoittivat osakkeisiin uutta pääomaa nettomääräisesti 0,6 miljardia ja osakeomistusten arvo nousi 5,7 miljardilla eurolla. Joulukuussa 2019 suomalaisten osakesijoitukset olivat yli 90 prosenttisesti kotimaan yhtiöissä. Lisäksi suomalaisilla oli vuoden 2019 lopussa noin 8,8 miljardia osakerahastoissa, jotka ovat Suomessa rekisteröityjä. Kasvua osakerahastosijoituksiin tuli vuoden 2019 aikana 1,8 miljardia. (Suomen Pankki 2020.)

Kuvio 13: Kotitalouksien osake- ja osakerahastosijoitusten kasvu vuosien 2014 ja 2019 aikana (Suomen Pankki 2020.)

Maailman suurimpien yhtiöiden markkina-arvo on suurempi kuin koko Helsingin pörssin markkina-arvo. Helsingin pörssin markkina-arvo onkin yhteenlaskettuna osakkeiden osalta alle prosentin koko maailman osakemarkkinoista. Perusteellisuuteen painottuva Helsingin pörssi antaa sijoittajalle rajalliset mahdollisuudet hajauttaa omaa sijoitussalkkuaan tehokkaasti. Helsingin pörssi on alttiimpi isoille muutoksille kuin maailman isoimmat pörssit. Reuna-alueella oleva Helsingin pörssi on ensimmäisenä kohteena osakkeiden myyntien osalta pörssiromahdusten aikana tai laskusuhdanteissa. Edellä mainittujen syidenkin jälkeen suomalaiset sijoittavat pääsääntöisesti Helsingin pörssin osakkeisiin. Kansainvälisiin yhtiöihin, kuten Koneeseen, Wärtsilään tai Nokiaan sijoitettaessa sijoittaja ei ole niin voimakkaasti riippuvainen Suomen taloudesta, koska edellä mainitut yhtiöt ovat liiketoiminnaltaan kansainvälisiä. Jos taas sijoittaja ostaa vain Suomen markkinoilla toimivien yhtiöiden osakkeita, niin hän joutuu pakosti turhalle Suomi-riskille altistuneeksi. Suomen talous ei ole viime vuosina pärjännyt muiden maiden talouksien kehitykselle. Hyviä sijoituskohteita löytyy Yhdysvaltojen lisäksi Pohjoismaista. Länsimaiden pörssien markkina-arvo koko maailman

osakemarkkinoille on 80 prosenttia, joten sijoittajan ei tarvitse lähteä eksoottisten maiden pörssiin löytääkseen mielenkiintoisia yhtiöitä ja osakkeita. Vuonna 2020 Suomen osakemarkkinat muodostivat alle prosentin koko maailman osakemarkkinoihin verrattuna. (Myllyoja & Kullas 2020, luku 3.)

Suomalaisten kymmenen suosituinta USA-osaketta vuonna 2020 (prosentteina osuus suomalaisten kotitalouksien omistuksista yhdysvaltalaisissa osakkeissa): sähköautoja valmistava Tesla (10,5 %), kulutuselektroniikkaa, ohjelmistoja ja tietokoneita suunnitteleva, valmistava ja myyvä Apple (7,5 %), ohjelmistoalan Microsoft (5,1 %), verkkokauppa Amazon.com (5,1 %), konglomeraatti Alphabet (3,5 %), holdingyhtiö Berkshire Hathaway (2,7 %), ohjelmistoyritys Zynga (2,7 %), holdingyhtiö ja teleoperaattori At&t (1,9 %), grafiikkateknologia yhtiö Nvidia (1,9 %) ja lääkkeitä, terveydenhoitoalan tuotteita sekä päivittäistavaroita valmistava Johnson & Johnson (1,7 %). (Mustonen 2020.)

Kuvio 14: USA-osakeomistukset suomalaisille kotitalouksilla (Kauppalehti 2020.)

Helsingin pörssin markkina-arvon ollessa noin yksi sadas tai kahdessadas osa sijoittajan on tärkeää sijoittaa Suomen lisäksi myös kansainvälisille osakemarkkinoille. Sijoittajan on tärkeä muistaa, että hän sijoittaa yhtiöön, eikä kyseiseen osakkeeseen. Suomella ei ole globaalisti uusimmat ja hienoimmat keksinnöt, joten ulkomailta sijoittaja voi löytää isoja kasvuyhtiöitä. Esimerkiksi Nokian jälkeen Suomesta ei ole tullut globaalisti tietyn markkinasektorin johtavaa yhtiötä. Hyviä sijoituskohteita voi löytää sosiaalisen median kautta, mutta sijoittajan tulee käyttää lähdekritiikkiä lukiessaan sijoitusvinkkejä. Sijoituspäätös tulee kuitenkin sijoittajan tehdä itse. (Hakala, Heinola, Saari & Vuorela 2020.)

5.1 Kustannukset

Ulkomaisten ja varsinkin yhdysvaltalaisien osakkeiden kaupankäynti on helppoa suomalaisille sijoittajille, mutta niistä aiheutuvia kuluja tulee tutkia ennen niihin sijoittamista. Suomalaisten kiinnostus yhdysvaltalaisiin osakkeisiin ja yhtiöihin on kasvanut huomattavasti. Yhdysvalloissa jatkuvasti pörssiennätyksiä rikkovat teknologiayhtiöt ovat saaneet monen sijoittajan mielenkiinnon heräämään. Yhdysvaltoihin sijoittaessa tulee lähtökohtaisesti aina isommat kustannukset kotimaan osakemarkkinoihin sijoittamiseen verrattuna. Kulujen lisäksi sijoittajalle tulee säilytys- ja valuuttakuluja. Kaupankäynnistä aiheutuvien kustannusten arvioiminen on hankalaa, koska siihen voi vaikuttaa esimerkiksi osakkeen valuutta ja osakekaupan koko. (Mustonen 2020.)

Osakekaupankäyntikulu on aina Osuuspankin omistaja-asiakkaille 8 euroa ja ei omistaja-asiakkaille 9 euroa. Kaupankäyntikulun lisäksi sijoittaja maksaa automaattisesti valuuttavaihtokulun, joka on 0,30 prosenttia kauppasummasta. Vuoden 2021 alusta alkaen yhdysvaltalaisien osakkaiden säilyttäminen on maksutonta omistaja-asiakkaille. Ei omistaja-asiakkaille säilytyskulut ovat 0,10 prosenttia omistusten keskimääräisestä arvosta. Osuuspankki raportoi myös yhdysvaltalaisista osakkeista kaupankäynti tiedot automaattisesti Suomen verottajalle. Osingoista peritään automaattisesti ulkomainen lähdevero, joka on 15 prosenttia. Sijoittaja maksaa ulkomaisen lähdeveron jälkeen Suomeen veroja niin, että osinkoveroprosentti tulee täyteen Suomen verotuksen mukaisesti. (Mustonen 2020.)

Kaupankäynnin kuluja USA-osakkeilla

	Kulut, %	Kulut, €	Säilytys- kulut	Valuutta- kulut
OP	0	8-9	0 tai 0,1%	0,30%

Kuvio 15: OP:n kaupankäynnin kulut USA-osakkeilla (Kauppalehti 2020.)

Kansainvälinen osakesijoittaminen on kasvanut Osuuspankin kautta tehdyissä osakekaupoissa. Viime vuosien aikana ulkomaille sijoittamisen kulut ovat laskeneet reilusti. Todella pienit ja yksittäiset osakekaupat ovat kuitenkin reilusti kalliimpia ulkomaille sijoittaessa. Tuhannen euron sijoituksessa kansainvälisen osakekaupan kulu on noin euron enemmän kotimaan tuhannen euron osakekauppaan nähden. (Hakala ym. 2020.)

5.2 Tunnettuus

Tunnettuudessa ihmiset valitsevat tutumpia vaihtoehtoja, vaikka ne eivät aina johtaisikaan hyviin lopputuloksiin. Sijoittajat painottavat lähempänä olevia yhtiöitä, koska ne ovat heille tunnetumpia yhtiöitä. Myös kotimaan tukeminen ja omasta valtiosta ylpeänä oleminen vaikuttaa tunnettujen yhtiöiden valintaan. Vain tunnettuja yhtiöitä valitsemalla sijoittaja voi

menettää tai ainakin rajoittaa mahdollisuuksiaan parhaaseen tuottoon. Sijoittajat kuvittelevat ennen muihin vaihtoehtoihin tutustumista, että kotimaan yhtiöiden osakkeet ovat satoja peruspisteitä paremmat ulkomailta saataviin kohteisiin verrattuna. Sijoittajan tulisikin kysyä itseltään, olenko arvioinut riittävästi kaikkia kohtuullisia sijoitusmahdollisuuksia sijoitussalkkuuni? Entiset supervaltiot eivät välttämättä enää hallitse tulevaisuudessa maailman markkinoita, joten sijoittajan tulee laajentaa näkökantaansa entistä laajemmaksi. (Capital.com 2017.)

Tuottojen rajoittamisen lisäksi tunnettuus voi lisätä riskiä rahan menettämiseen. Tuttuun yhtiöön tai valtioon sijoittamalla ei pysty arvioimaan puolueettomasti siihen liittyviä riskejä, koska se tuntuu turvallisemmalta. Chip Heathin ja Amos Tverskyn tekemän tutkimuksen mukaan ihmiset ovat jopa valinneet kahdesta uhkapelistä sen kummassa on ollut pienempi voittokerroin, koska se uhkapeli oli heille tutumpi. Sijoittajan tulisikin aina perustaa päätöksensä tutkimuksiin ja analyysiin eikä vain henkilökohtaisiin mieltymyksiin. (Ricca 2020.)

Sijoittajista tuntuu, että he näkevät ja käyttävät kotimaisten yhtiöiden palveluita ja tuotteita enemmän. Sijoittajan taskusta löytyy todennäköisesti ulkomaan pörssissä olevan yhtiön puhelin ja iltaisin sekä viikonloppuisin hän katsoo todennäköisesti kuitenkin Netflixia tai Disneyä. (Hakala ym. 2020.)

5.3 Valuuttariski

Valuuttariski muodostuu eri valuuttakurssien keskinäisistä arvonmuutoksista, jotka aiheuttavat eri valuutoilla tehtyjen sijoitusten arvon muutosta. Euroalueen ulkopuolelle tehtävät osakesijoitukset ovat aina eri valuutalla kuin euro. Valuuttariski on vaikeasti huomioitava osakesijoituksissa, koska eri valuuttakurssissa tapahtuvilla muutoksilla on monimutkaisia vaikutuksia sijoituksiin. Yhtiöiden tuloslaskelmat voivat esimerkiksi sisältää eri valuutoilla olevia kuluja ja tuloja. Myös joukkovelkakirjalainoihin sijoittaessa tulee huomioida dollarin vaihtokurssin muutokset sijoitusaikana. Jos dollarin vaihtokurssi on alempana sijoittajan ensimmäistä sijoitushetkeä nähden lyhennysten maksuajankohtina tai korkoja maksettaessa, niin sijoittajan saama tuotto euroissa jää huomattavasti lainan korkoon nähden alhaisemmaksi. Suomalaisiin yhtiöihin, jotka toimivat kansainvälisesti pätee myös sama valuuttariski. Koneen tai Nokian saamat tuotot ja kulut voivat olla eri valuutoissa kuin euro, joten valuuttakurssien mahdolliset muutokset voivat vaikuttaa yhtiön tulokseen. Sijoittajan tuleekin muistaa, että osakkeen noteeraus euroissa ei poista automaattisesti valuuttariskiä. (Elo & Saarhelo 2018, luku 3.)

Kaikissa ulkomaisissa osakekaupoissa sijoittajan tulee ottaa huomioon valuuttariski ja sitä riskiä ei voi poistaa sijoittaessa ulkomaisiin osakkeisiin. Ulkomainen valuutta, kuten dollari voi menettää arvoaan verrattuna euroon nähden, jolloin sijoittajalta voi jäädä tuotto saamatta.

Silloinkin, kun osakekurssit nousevat on mahdollista valuutan heiketessä menettää tulevia tuottojaan. Ulkomaisille osakemarkkinoille sijoittaessa täytyy muistaa myös valuutanvaihdosta syntyvät kustannukset. Kaikki osakevälittäjät eivät automaattisesti vaihda valuuttaa, jolloin sijoittaja voi vahingossa ostaa maksullista luottoa. Maksullisen luoton kustannukset vähentävät taas tulevia mahdollisia tuottoja. (Myllyoja & Kullas 2020, luku 4.)

Kotimaan osakemarkkinoiden painottamiseen johtuvista syistä nousee esille valuuttaan liittyvät tekijät. Kotimaan valuutalla sijoitusten volatiliteetti reagoi vähemmän, joten sijoitusten riski on myös pienempi. Eri valuutoilla tehdyillä sijoituksilla on tapana reagoida enemmän markkinoiden liikkeisiin ja silloin niiden volatiliteetti on huomattavasti suurempi. Volatiliteetin ollessa suurempi sijoittajat eivät lähde niin useasti hakemaan lisää tuottoa ulkomaan sijoituskohteista. (Fidora, Fratzscher & Thimann 2006, 14-17.)

5.4 Kansainvälisten sijoitusten verotus

Suomella on tehtynä verosopimus vuonna 2020 yli 70 eri valtion kanssa. Kaikki osakevälittäjät eivät kuitenkaan huomioi tätä välttämättä automaattisesti jokaisen maan kohdalla. Liikaa maksetuista osinkoveroista voi hakea hyvitystä sen maan veroviranomaiselta, johon on maksanut ylimääräisen veron. Eri maiden välillä voi lisäksi olla eri käytänteitä esimerkiksi transaktioveron tai palkkioiden osalta. Suomalaisiin osakkeisiin sijoittaessa sijoittaja voi lähes varmasti varmistua siitä, että byrokrania niiden osalta hoituu ilman sijoittajan ylimääräisiä toimenpiteitä. Tietojen siirtyminen verottajalle on usein jo automatisoitua tai osakevälittäjä hoitaa tarvittavat toimenpiteet. Kansainvälisissä osakesijoituksissa näin ei aina ole, joten sijoittajalle voi tulla ylimääräistä työtä sijoituksistaan. (Myllyoja & Kullas 2020, luku 3.)

Ulkomaalaiset välittäjät eivät aina toimita automaattisesti Suomen verottajan haluamia tietoja, jolloin sijoittaja joutuu itse selvittämään asian. Verojen maksun lisäksi kansainvälisistä osakesijoituksista tulevat paperityöt ovat haastavia. Yhdysvaltoihin sijoittaessa on etuna ja haittana siellä toimivien yhtiöiden osingon maksun puuttuminen. Suurin osa yhdysvaltalaisista yhtiöistä ei maksa osinkoa, jota voi pitää siis toisaalta hyvänä ja toisaalta huonona asiana. Sijoittajan saamista ulkomaisen pörssin osingoista maksetaan lähes aina kyseiseen valtioon lähdevero. Lähdevero hyvitetään taas Suomen verosta. Jos valtiolla on Suomen kanssa verosopimus tai se on EU-maa, osingon verotus toteutuu samalla tavalla kuin Suomesta maksetun osingon. Pörssissä olevan listatun yhtiön osingosta 15 prosenttia on verotonta tuloa ja 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa. (Myllyoja & Kullas 2020, luku 3.)

5.5 Maariski ja kieli sekä informaatio

Maariskillä tarkoitetaan poliittisia ja maantieteellisiä riskejä, jotka vaikuttavat yhtiöiden arvoon sekä niiden toimintaympäristöön. Kaikkien pörssien toimintatavoissa on omia

painotuksia ja omalaatuisia asioita, joista muutama esimerkki. Norjan pörssi koki vuonna 2015 vaikeat ajat, kun öljyn hinnan laskiessa se vaikutti koko maan valuuttaan ja kansantalouteen. Islannissa taas pörssissä olevista yhtiöistä yli puolet on pelkästään finanssisektorilla. Ranskan kansantalouden tukipilarit ovat turismi ja kemianteollisuus. Suurimmat yhtiöt Ranskan pörssissä ovat kosmetiikkayhtiö L'Oréal ja muotibrändi LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton. Euromoney teki vuonna 2019 tutkimuksen, jonka mukaan Suomen maariski sijoittaessa on maailman kahdeksanneksi pienin. Ruotsi, Norja ja Tanska on kuitenkin tässä Suomea edellä. (Myllyoja & Kullas 2020, luku 3.)

Yhdysvaltoihin ja muihin englannin kielellä toimiviin markkinoihin sijoittajan on helpompi sijoittaa kuin esimerkiksi Aasiaan. Yhdysvaltojen pörssi ja sieltä saatavat analyysit sekä informaatiot ovat englanniksi. Myös maailman isoimpien pörssien tiedot ovat yleensä saatavilla englannin kielellä. Aasian pörssien heikkous länsimaisille sijoittajille on mahdolliset kielimuurit ja vähäiset analyysit tai tiedot yhtiöistä. Analyytikot seuraavat yleensä enemmän yhdysvaltalaisia yhtiöitä, joten niistä on saatavilla enemmän tietoa. Pienempien pörssien ja eksoottisten valtioiden pörssien kaupankäynti voi olla omalla tavalla kulttuuriin ja kieleen sidottua. Tällöin länsimaisen ja suomalaisen sijoittajan on vaikea ymmärtää ja sisäistää pörssin sekä sen yhtiöiden toimintaa. Yhtiöiden sisällä ja sen liiketoiminnassa tapahtuvat muutokset voivat erota todella paljon suomalaisten yhtiöiden toimintatavoista. Aasian tai Etelä-Amerikan yhtiöt eivät ole sijoittajan arkipäiväisessä arjessa mukana, joten niiden mahdollisia muutoksia on myös vaikeampi havaita. (Myllyoja & Kullas 2020, luku 3.)

6 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, koska se auttaa keräämään yksityiskohtaista tietoa valitusta aiheesta. Laadullisella tutkimuksella pyritään tutkimaan käsiteltävää aihetta syvällisemmin, jotta saadaan tietoa sijoittajien käyttäytymisestä ja ajattelutavoista osakemarkkinoilla. Tutkimuksen kohteena oli home bias ja siihen liittyvät tekijät. Lisäksi tutkimuksessa on käyty läpi pankin tarjoamat sijoitus- ja säästämistuotteet sekä kansainvälinen osakesijoittaminen. Tutkimuksessa on käytetty kahta tutkimusmenetelmää, jotka on yhdistetty opinnäytetyössä. Kirjoituspöytä tutkimuksen tarkoituksena on hyödyntää sekundääritietoa eli valmiina olemassa olevan materiaalin hyväksikäyttöä, hankintaa, ja arviointia. Toisena menetelmänä on käytetty laadullisen tutkimuksen keskusteluita asiantuntijoiden kanssa. Tutkimus on tehty yhteistyössä OP Etelä-Hämeen kanssa ja yhteistyöllä tutkimukseen on saatu sijoittamisen asiantuntijoiden haastatteluja ja näkökulmia tutkittavista aiheista. Tutkimuksen aineistoissa on myös käytetty Osuuspankin sivuilta löytyviä materiaaleja.

Ensimmäisenä menetelmänä opinnäytetyössä oli kirjoituspöytä tutkimus, jossa on käytetty valmiita aineistoja. Aineistot on tehty sijoittamisesta, säästämisestä ja kansainvälisestä osakesijoittamisesta. Home biasista on tehty useita tutkimuksia ja esimerkiksi Morningstar, Suomen Pankki ja Euroopan Keskuspankki ovat tutkineet kotimaan osakemarkkinoiden ylipainottamista viimeisen viiden vuoden aikana. Kotimaan osakemarkkinoiden ylipainottamisesta ei voi tehdä omaa tutkimusta opinnäytetyön aikataululla, joten valmiiden aineistojen käyttäminen oli perusteltua. Aineistoina on käytetty kotimaisia ja ulkomaisia lähteitä. Lähteet ovat sähköisiä ja kirjallisia sekä niiden lisäksi on hyödynnetty opetusvideoita ja podcasteja. Kvalitatiivisen tutkimuksen perusta on yleensä aineistojen käyttäminen, josta voi saada lisätietoa omaan tutkimukseen tai se auttaa löytämään uusia suuntia tutkimukseensa.

Tutkimuksen lähtökohtana on tutkimusongelma ja se määrittää, millaista aineistoa tutkimukseen hankitaan tai kerätään. Aineistonkeruuseen on monia eri tapoja ja omaan aiheeseen tulisi löytää sopiva näkökulma tai usean näkökulman yhdistäminen. Kvalitatiivisen opinnäytetyön tavoitteena on ilmiön ymmärtäminen. Aineiston rajaaminen tarpeeksi tarkasti on tärkeää kvalitatiivisessa opinnäytetyössä. Aiheeseen tulee perehtyä riittävästi, ettei kyseinen aihe ole vain satunnaisen lähteen varassa. Aineiston ei tule kuitenkaan olla liian suuri, jotta aikaa ei mene liian kauaa aineiston käsittelyyn. Aineistoja tulee olla juuri sopivasti kuin aiheen ja tutkimusongelman kannalta on tarpeellista. Aineiston keruuta voi jatkaa, kunnes uusia näkökulmia tai tapauksia ei enää löydy tutkimusongelmaan. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 45-66.)

Tutkimuksessa voi hyödyntää aiemmin tehtyjä tutkimuksia kyseisestä aiheesta. Uudessa tutkimuksessa voi ja saa siis käyttää toisten tutkijoiden keräämiä tekstejä ja aineistoja. Valmiita dokumentteja ja aineistoja ovat esimerkiksi tutkimuslaitosten tilastot ja tutkijoiden keräämät aineistot. Valmiit aineistot auttavat tutkijaa löytämään uusia mielikuvituksia tai niistä voi saada valmiita materiaalia analysoitavaksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 67-68.)

Tutkimuksen toisena menetelmänä kirjoituspöytä tutkimuksen lisäksi oli asiantuntijahaastattelut, joka on yksi käytetyimmistä laadullisen tutkimuksen menetelmistä. Haastattelujen tarkoituksena oli saada lisää tutkimusaineistoa opinnäytetyöhöni. Sijoittamisen ammattilaiset ovat toimineet kymmeniä vuosia eri sijoituskohteiden parissa, joten heidän kauttaan on mahdollista saada tietoja, joita ei kirjallisista lähteistä löydy. Haastattelut toteutin teemahaastatteluina ja niissä oli myös piirteitä puolistrukturoiduista haastatteluista. Haastattelut olivat enemmän jutustelua, eikä niiden ollut tarkoitus olla jäykkiä tai syvällisiä. Jutustelumuotoinen haastattelu on vapaamuotoisempi ja silloin se on haastattelijalle sekä asiantuntijalle huomattavasti rennompaa. Haastattelut toteutettiin kahden eri sijoitusasiantuntijan kanssa tutkimusprosessin aikana. ETF-osakeanalyytikon

haastattelussa teemana oli ETP-tuotteet ja erityisesti ETF-sijoittamisen hyödyt ja haitat. Lisäksi haastattelussa käytiin läpi smart beta ETF-rahastot. Sijoitusjohtajan haastattelujen teemana olivat kansainvälinen osakesijoittaminen, rahastot ja vastuullinen sijoittaminen. Sijoitusjohtajan haastattelussa aiheet olivat paljon laajemmat koskien yleisesti kaikkea sijoittamista ja keskustelu oli vapaampaa.

Asiantuntijahaastattelussa halutaan hankkia lisää tietoa tutkittavasti ilmiöistä, jotka olivat tässä oppinäytetyössä sijoittaminen ja home bias. Asiantuntijaa haastatellaan hänen tietojensa vuoksi ja valinta tulee tehdä institutionaaliseen asemaan tai tutkimuksen kohteena olevaan ilmiöön liittyen. Haastattelun tavoitteena on saada tietoa tutkittavasti ilmiöstä ja haastateltava on todella harvoin korvattavissa. Haastatteluissa kerätty tieto on yleensä taustatietoa ilmiöön tai aiheeseen liittyen. Taustatiedoilla saadaan uusia näkökulmia kirjallista aineistoa varten. Pelkkä asiantuntijahaastattelu ei pelkästään riitä tiedonlähteeksi, koska silloin analyysiongelmat eivät tule selviksi. Haastattelulla voi saada rajausta tutkittavaan ilmiöön tai aineistoon. (Ruusuvoori, Nikander & Hyvärinen 2010, luku 2.)

Teemahaastattelu on väljästi kohdennettu haastattelu tiettyihin ennalta valittuihin teemoihin. Teemahaastatteluissa edetään joustavasti, eikä ne ole suljettu tiukkaan etenemisreittiin. Teemat ovat kaikille haastateltaville samat. Ennalta päätetyistä teemoista huolimatta kaikille haastateltaville annetaan vapaasti puhetilaa, jolla pyritään saamaan esille ihmisten tulkintoja ja merkityksenantoja. Teemahaastattelu on jutustelunomainen tilanne ja eri teemoista voidaan keskustella vapaassa järjestyksessä. Kaikkien haastateltavien kanssa ei tarvitse keskustella samassa laajuudessa teemoista, vaan valituista teemoista ja niiden alakohdista voidaan keskustella vapaasti. Teemahaastattelut sopivat silloin, kun halutaan eri tietoja ei niin tunnetuista ilmiöistä. Haastateltavat tulee valita heidän ammattitietonsa takia, joten ketä tahansa ei voi valita haastateltavaksi. Haastateltavalla pitäisi olla parhaimmat tiedot aineistoon ja tutkittavaan ilmiöön liittyen. Teemahaastattelussa voi olla piirteitä myös puolistrukturoidusta haastattelusta. Silloin haastattelussa on valitut teemat, mutta niiden lisäksi on valmiita kysymyksiä haastateltavalle. Edellä mainitut haastattelutavat sopivat parhaiten tilanteisiin, kun halutaan tiettyjä asioita tai teemoja keskusteltavaksi. Haastateltavan halutaan silloin pysyvän tietyssä teemassa tai aiheessa haastattelun ajan. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 50-56.)

7 Tulokset, johtopäätökset ja kehittämissuhteet

Tutkimustulokset kotimaan osakemarkkinoiden ylipainottamiseen koostuvat monesta eri osasta. Kirjoituspöytätyössä nousi esille sijoittajien kansainvälisten osakkeiden vähyyden kotimaisiin osakkeisiin nähden. Suomalaiset olivat sijoittaneet vuonna 2019 yli 90 prosenttia kotimaan yhtiöihin ja loput olivat ainoastaan ulkomaisten pörssien yhtiöissä.

Pohjois-Amerikkalaisten ulkomaiset osakesijoitukset ovat kaksinkertaistuneet vuosien 1997 ja 2010 aikana, mutta silti niiden osuus on ollut vuonna 2010 vain 22 prosenttia. Kotimaan yhtiöiden painottaminen on muissakin maissa ongelmana, joten se ei koske vain suomalaisia sijoittajia. Suurimmat yhdysvaltalaiset yhtiöt ovat markkina-arvoltaan koko Helsingin pörssin markkina-arvoa suurempia. Tämä kertoo hyvin Helsingin pörssin pienestä koosta ja siitä, miksi ei pitäisi sijoittaa vain sen listattuihin yhtiöihin. Helsingin pörssin osuus koko maailman osakemarkkinoista on alle prosentin, joten sijoittaja ei voi saada sitä kautta riittävää hajautusta. Helsingin pörssi on painotettu perusteellisuuteen ja tulevaisuudessa eri teknologiayhtiöt ovat varmasti suurimpia trendejä. Vastuullisuutta ja kestäväää kehitystä unohtamatta. Sijoitusten hajauttaminen on yleensä tehty ajallisesti, sektoreittain, toimialoittain ja yksittäisiin osakkeisiin, mutta maantieteellinen hajauttaminen osakesijoittamisessa on vajavaista.

Kirjoituspöytätyökimuksessa nousi myös esille Suomen ja Ruotsin erot sijoittamisessa. Suomeen osakesijoittamisen buumi on tullut 2010-luvulla ja nousua osakesijoittajien määrään sekä omistukseen on tullut valtavasti. Toki suomalaisten sijoittaminen osakkeisiin on huomattavasti jäljessä esimerkiksi Ruotsiin tai muihin Pohjoismaihin verrattuna. Kotimaisia osakkeita suoraan omistavia suomalaisia oli vuoden 2020 syksyllä yli 887 000, joka on enemmän kuin koskaan. Myös rahastoon sijoittaminen on Ruotsissa paljon Suomea edellä. Vuonna 2020 kesällä suomalaisten sijoitusrahastojen yhteenlaskettu pääoma oli noin 125 miljardia, kun taas Ruotsissa vastaava luku oli 477 miljardia euroa. Suomalaiset ovat vasta siirtyneet enemmän tilisäästämisestä osake- tai rahastosijoittamiseen, joka näkyy suomalaisten sijoittamisen luvuissa. Osakesäästötili on tuonut vuoden 2020 aikana Suomeen paljon uusia sijoittajia, joten suunta on kuitenkin oikea ja edelleen ylöspäin.

Home biasista nousi esille selkeät syyt ja tulokset kotimaan osakemarkkinoiden ylipainottamiseen. Ensimmäinen asiantuntijahaastattelussa noussut syy oli kustannukset kansainvälisessä osakesijoittamisessa. Myös kirjoituspöytätyökimuksessa kustannukset olivat ensimmäinen ja suurin syy. Ulkomaille osakesijoittamisessa kustannukset ovat lähtökohtaisesti aina suuremmat ja niiden tarkka arvioiminen on haastavaa sijoittajalle. Pelkästään kustannukset eivät ole suuremmat ulkomaille sijoittaessa, vaan myös sieltä saatavat tuotot voivat olla huomattavasti suurempia. Unohtamatta tietenkään riskin minimoimista maantieteellisellä hajauttamisella. Kustannukset riippuvat paljon myös osakekaupan koosta, joten yksittäisiä kertaostoja tai todella pienien summien kaupankäyntiä ei kannata tehdä ulkomaille. Yhdysvaltoihin sijoittaessa Osuuspankin asiakkaille tulee 8-9 euron kaupankäyntikulu, jonka lisäksi on säilytyspalkkio ja valuuttakulu.

Kirjoituspöytätyökimuksen ja asiantuntijahaastatteluiden tulokset tunnettuudesta olivat yhdenmukaisia. Tunnettuus ja ihmisten henkilökohtaiset mieltymykset vaikuttavat osakesijoituksien valintaan negatiivisesti. Ihmiset turvautuvat kaikissa elämäntilanteissa

mieluiten varmoihin ja tuttuihin asioihin sekä yhtiöihin. Sama asia pätee myös sijoittamisessa. Sijoittajat voivat samaistua helpommin kotimaan tunnettuihin yhtiöihin ja niiden liiketoiminta sekä periaatteet ovat helpommin ymmärrettävissä. Kotimaan tunnettuihin yhtiöihin sijoittamalla sijoittaja voi sokaistua yhtiöiden oikeasta arvosta ja tulevaisuuden näkymistä. Sijoittajan pitäisikin voida perustella sijoituspäätöksensä faktoihin ja analyysihin perustuen.

Valmiiden aineistojen tutkimustulosten mukaan valuutta- ja maariski, verotus sekä kieli ja informaatio-ongelmat ovat vähemmän painavia syitä sijoituspäätöksiä tehdessä. Ulkomaisiin osakkeisiin sijoittaessa ei voi poistaa valuutariskiä kokonaan ja sen kulut on vaikea laskea, joten se voi jäädä sijoittajalta kokonaan huomioimatta sijoituspäätöstä tehdessä. Osakesijoituksen euromääräinen summa tulisi olla todella suuri, jotta valuutanvaihdon kulu nousisi päällimmäiseksi syyksi, miksi ei sijoiteta ulkomaille. Eri valuutoilla käydessä kauppaa sijoittajalle tulee lisää kustannuksia ja valuutan arvojen vaihtelu voi heikentää sijoitusten tuottoa. Yhtiöiden analyysit ja raportit voivat olla dollareilla tai kruunuilla, joten niiden huomioon ottaminen on myös sijoittajalle vaikeaa. Hajauttamalla sijoitukset useaan maahan valuutariskiä saa kuitenkin vähennettyä merkittävästi. Ulkomaan osakekaupankäynnin verotus on melkein aina automatisoitu, joten se ei ole kuitenkaan ensimmäisenä mielessä sijoittajalla ulkomaan sijoituskohteita tutkiessa. Suomen kanssa verosopimuksen omaavaan tai EU-maahan sijoittaminen on helpompaa verotuksen kannalta. Suomella on tuloverotukseen kohdistuva verosopimus kaikkien muiden maiden paitsi Portugalin kanssa voimassa, joiden pörseissä voi OP:n kautta tehdä osakekauppaa. Yhdysvaltoihin sijoittaessa sijoittaja saa harvoin osinkoja, joten sekin on helpottava asia verotuksen kannalta.

Ulkomaille ja erityisesti eksoottisiin sekä tuntemattomiin maihin sijoittaessa tulee maariski, kieli ja informaatio-ongelmat. Eri valtioiden ja pörssien toimintatavat eroavat toisistaan, joten sijoittaja ei voi tuntea Aasian tai Etelä-Amerikan pörssien käyttäytymistä. Jokaisen maan pörssissä on myös omat painotukset yhtiöiden toimialoissa. Poliittiset vaikutukset ovat yksi tekijä, minkä vuoksi sijoittajat eivät koe mielenkiintoiseksi lähteä hakemaan sijoituksia eri puolilta maailmaa. Englannin kielestä poistuttaessa harva sijoittaja pystyy lukemaan, ymmärtämään tai selvittämään, mitä analyysit, raportit tai yhtiöt ovat kertoneet. Länsimaiden pörseissä kielenä käytetään englantia, joten se on harvan sijoittajan esteenä ulkomaille sijoittaessa. Kieli ja informaatio-ongelmat esiintyvätkin yleensä länsimaisten pörssien ulkopuolella.

Asiantuntijahaastatteluissa nousi home biasin lisäksi esille eri sijoitustuotteiden hyötyjä ja haittoja sijoittajille. Kansainvälisessä osakesijoittamisessa on otettava huomioon useita eri asioita ennen ulkomaille sijoittamista ja näihin asioihin tuli haastattelujen kautta lisätietoa. Myös eri sijoitustuotteissa huomioon otettavat asiat ja esimerkiksi vastuullisen sijoittamisen toteutuminen OP Ryhmässä nousi esille haastatteluissa.

Johtopäätöksenä voidaan pitää sijoittajien sijoittavan lähtökohtaisesti aina kotimaan osakemarkkinoihin. Osakesijoittamisessa pinnalla olevan kotimaan markkinoiden ylipainottaminen kohdistuu kaikkiin sijoittajiin ympäri maailmaa, joten se ei koske vain suomalaisia sijoittajia. Kotimaan osakemarkkinoiden osuus sijoittajien salkuista on yleensä 60-100 prosentin välissä, joten ongelmaa voidaan pitää hyvin kansainvälisenä ja ajankohtaisena.

Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää OP Etelä-Hämeen (EHOP) organisaatiossa eri tavoilla. Opinnäytetyö syventää ja monipuolistaa ymmärrystä kotimaisten sijoitusten ylipainotuksesta sijoittajien salkuissa. Kotimaisten sijoitusten painotus näkyy myös OP:n asiakkaiden sijoitussalkuissa, ja opinnäytetyön avulla EHOP pystyy käymään paremmin keskusteluita asiakkaiden kanssa kansainvälisen hajauttamisen hyödyistä. Aiheena kotimaan ylipainotus sijoittamisessa on erittäin mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Aiheesta on EHOP:n ollut yllättävän vaikea löytää aineistoa ja aikaisempaa tutkimusta. Yllättävää se oli siksi, että home biasin yhtenä syynä on myös erilaisiin sijoituspäätöksiin liittyvät psykologiset harhat. EHOP:n havaintojen mukaan tutkijat ovat viime vuosina kiinnostuneet tutkimaan yhä enemmän sijoittamiseen liittyviä psykologia tekijöitä.

Tutkimuksen pohjalta kehittämissuhteita tuli kaksi, joita voisi tutkia tarkemmin sijoittajien keskuudessa. Tutkimuksessa ei voi käsitellä kaikkia esille nousseita kysymyksiä, joten ensimmäinen kehityssuhteus olisi muiden sijoituskohteiden kotimaan ylipainottamisen tutkiminen. Osakesijoittamisessa valitaan pelkästään yhtiöiden osakkeita ja piensijoittajat haluavat sijoittaa varman päälle kotimaisiin yhtiöihin, jolloin niistä muodostuva riski on erilainen. Sijoittavatko sijoittajat sitten myös esimerkiksi mieluummin OP-Suomi indeksiin vai valitsevatko he OP-Maailma indeksin?

Muiden sijoituskohteiden kotimaan ylipainottamisen tutkimuksen jälkeen sijoittajille voisi tuoda niiden eroja esille. Kansainvälistä osakesijoittamista tulisi mainostaa enemmän ja siitä tulisi kertoa enemmän sijoittajille. Kotimaan ja kansainvälisen osakesijoittamisen vertailulla sijoittajat voisivat ymmärtää paremmin niiden väliset hyödyt ja haitat. Nämä ymmärtäessään sijoittaja valitsisi todennäköisesti useammin myös kansainvälisiä sijoituskohteita osakesijoittamisessa.

Toisena kehittämissuhteena olisi home biasin vaikutus sijoittajan saamaan tuottoon. Kotimaan osakemarkkinoille sijoittaessa sijoittajalta menee useasti ohi uudet trendit ja kasvuyhtiöt, joten todennäköisesti sijoittajan saamat tuotot ovat myös pienempiä. Sijoittajan saama vuotuinen tuotto on pitkän aikavälin sijoittamisessa todella suuri tekijä. Pitkän aikavälin sijoittamisessa suurimman hyödyn saa tuoton maksimoimisesta, kulujen hallitsemisesta ja korkoa korolle -ilmiöstä.

8 Pohdinta

Tutkimuksen tarkoituksena oli löytää syyt home biasille, eli miksi sijoittajat sijoittavat pääsääntöisesti kotimaan osakemarkkinoihin ulkomaiden sijaan. Sijoittajien on yksinkertaisesti helpompi valita kotimaan yhtiöitä ja sijoituskohteita salkkuihin. Ulkomaiden vieraat yhtiöt koetaan riskisijoituksina ja ne eivät ole sijoittajille arjessa mukana samalla tavalla kuin kotimaan yhtiöt. Suomalaiset sijoittajat tuntevat ja käyttävät viikoittain esimerkiksi Kesko Oyj:n sekä Elisa Oyj:n palveluita tai tuotteita. Sijoittajat tietävät tai ovat kuulleet Yhdysvalloista Teslan, Johnson & Johnsonin ja Berkshire Hathawayn, mutta yhtiöiden toiminta ei ole tuttua suomalaisille sijoittajille. Tunnettuihin ja arkipäivissä mukana oleviin yhtiöihin on varmasti helpompi samaistua ja sijoittaa. Kaikkiin sijoitusinstrumentteihin ja -kohteisiin liittyy kuitenkin erilaisia riskejä, joten maantieteellistä hajauttamista ei tulisi unohtaa. Riski ja tuotto seuraavat toisiaan, joten riskit tunnistamalla tai niitä vähentämällä on mahdollista saada parempaa tuottoa. Suomalaisilla yhtiöillä on mahdollista saada maantieteellistä hajautusta, mutta kurssien heilunta ja laskusuhdanteet vaikuttavat enemmän Helsingin pörssiin reuna-alue-markkinan takia muihin pörsseihin verrattuna.

Kansainvälistä osakesijoittamista on viime vuosina tuotu enemmän esille ja sijoittajat tuntevat paremmin mahdollisuutensa sijoittaa ulkomaille. Pankit ja välittäjät ovat joutuneet laskemaan ulkomaille tehtävien sijoitusten kustannuksia uusien toimijoiden tullessa markkinoille. Kustannukset ovat olleet yksi pääsyy siihen, miksi sijoittajat eivät lähde ulkomaan osakemarkkinoille. Ulkomaille tehtävissä osakesijoituksissa kustannukset ovat edelleen korkeammat kotimaahan verrattaessa, mutta onnistuneilla kasvuyhtiöiden tai trendien löytämisellä sijoittaja voi saada moninkertaisen tuoton kotimaassa pysymiseen nähden. Suomalaisen sijoituksen määrä ulkomaan pörseissä on kasvanut reilusti 2010-luvun aikana, mutta olemme silti jäljessä muihin Pohjoismaihin ja Keski-Euroopan maihin verrattuna. Maailman parhaat osakesijoitukset löytyvät todennäköisesti Helsingin pörssin ulkopuolelta, joten sijoittajien tulisi laajentaa näkökantaansa Suomen ulkopuolelle. Sijoittajan tulee huomioida joitakin eroja ulkomaille sijoittaessa kotimaahan nähden, mutta todellisuudessa ulkomaisten osakkeiden ostaminen ei eroa käytännössä ollenkaan kotipörssiin sijoittamisesta.

Opinnäytetyöprosessi ja sen edistyminen toteutui aikataulun mukaisesti vuoden 2020 syyskuun aloituksesta aina tammi-helmikuun valmistumiseen saakka. Huolellisella ja hyvin suunnitellulla aiheanalyysillä sekä tutkimussuunnitelmalla opinnäytetyön eteneminen on ollut selkeää koko prosessin ajan. Mielenkiintoisella aiheella ja omalla kiinnostuksella aiheeseen on ollut suuri vaikutus tutkimukseen ja omaan kehittymiseen. Opinnäytetyöprosessi on pysynyt aikataulussa ja se on edennyt jatkuvasti oikeaan haluttuun suuntaan. Toteutusvaiheen kirjoittaminen ja aineistojen kerääminen onnistui hyvin muutamaa muutosta lukuun ottamatta. Sijoittamisesta ja säästämisestä on paljon ajankohtaista materiaalia, mutta home

biasista tiedon löytäminen oli monimutkaisempaa. Koronaviruksen pahentuessa, töiden ja omien harjoitusten muuttuessa prosessi on ollut hieman erilainen ennen koronavirusta olevaan aikaan verrattuna. Opinnäytetyön valmistuminen tapahtui kuitenkin halutussa ajassa.

Eri tiedonkeruumenetelmiä ja opinnäytetyön eettisyyttä huomioidessa tulee olla tutustunut sijoittamisen ja säästämisen kirjallisuuteen. Opinnäytetyössä on käytetty hyvää tieteellistä käytäntöä. Opinnäytetyön luotettavuudesta puhutaan yleensä reliabiliteetin ja validiteetin kautta. Laadullisessa tutkimuksessa puhutaan yleensä enemmän validiteetista, mutta reliabiliteetti on tullut esille esimerkiksi tekstien analysoinnissa ja asiantuntijahaastatteluiden yhdenmukaisuudessa. Laadullista tutkimusta voidaan pitää onnistuneena ja pätevänä, kun se on tehty perusteellisesti ja siitä saadut tulokset ovat oikeita. Home biasista esille nousseita syitä voidaan pitää oikeina, ja niistä tehdyt päätelmät sijoittajien käyttäytymisessä ovat todenmukaisia. Tutkimusta voidaan tällöin pitää validiteettisena. Tutkimuksessa ei voi kuitenkaan saada täydellistä kuvaa tutkittavasti home bias -ilmiöstä, eikä se voi tuottaa täydellistä ymmärrystä sijoittajien käyttäytymisestä.

Lähes kaikkien suomalaisten sijoittajien omistamista osakkeista suurin osa on kotimaan yhtiöissä. Eri yhtiöihin ja pörssiin perehtymällä sijoittaja saisi varmasti tarpeeksi tietoa laajentaakseen salkkuansa esimerkiksi Tukholman, Oslon, Kööpenhaminan tai New Yorkin pörssiin. Englannin kielen osaamisella ja riittäväällä tutkimisella voi löytää uusia kiinnostavia yhtiöitä ympäri maailmaa. Opinnäytetyön jälkeen aion itse ainakin katsoa oman sijoitussalkkuni osakkeita uudestaan eri näkökulmasta ja hajauttaa tulevaisuudessa osakkeeni enemmän maantieteellisesti.

Lähteet

Painetut

Atrill, P. 2017. Financial management for decision makers. 8. painos. Lontoo: Pearson.

Berk, J. & DeMarzo, P. 2020. Corporate finance. 5. painos. Lontoo: Pearson.

Brealey, R., Myers, S. & Allen, F. 2020. Principles of corporate finance. 13. painos. New York: McGraw-Hill Education

Cooper, I., Sercu, P. & Vanpee, R. 2013. The Equity Home Bias Puzzle: A Survey. Boston: Now Publishers.

Sähköiset

Aalto, M. OP Ryhmä 2021. Vuosi 2020 ETF-sijoittajan silmin. Viitattu 14.1.2021. <https://www.op-media.fi/puheenvuorot/puhetta-sijoittamisesta/vuosi-2020-etf-sijoittajan-silmin/>

Abner, D. 2016. The ETF Handbook: How to Value and Trade Exchange Traded Funds. E-kirja. New Jersey: John Wiley & Sons.

Balchunas, E. 2016. Institutional ETF Toolbox: How Institutions Can Understand and Utilize the Fast-Growing World of ETFs. E-kirja. New Jersey: John Wiley & Sons.

Hester, J. Capital.com 2017. Familiarity bias examples: equity home and local bias. Viitattu 19.12.2020. <https://capital.com/familiarity-bias-examples-equity-home-and-local-bias>

Elo, H. & Saarhelo, J. 2018. Osakesijoittajan maailmanvalloitus. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Erkkilä, J. Salkunrakentaja 2019. Miksi osakemarkkinat porskuttavat Yhdysvalloissa? Viitattu 10.12.2020. <https://www.salkunrakentaja.fi/2019/11/osakemarkkinat-yhdysvallat/>

Esa, M. OP Ryhmä 2021. Kiinnostaako sijoittaminen ulkomaisiin osakkeisiin? Näin pääset alkuun. Viitattu 19.1.2021. <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/osakesijoittaminen/kiinnostaako-sijoittaminen-ulkomaisiin-osakkeisiin-nain-paaset-alkuun/>

European Central Bank 2020. Is the home bias biased? New evidence from the investment fund sector. Viitattu 16.12.2020.

https://www.ecb.europa.eu/pub/fie/article/html/ecb.fieart202003_03-9efb363a78.en.html#toc1

Fasoulas, E., Manninen, P. & Niiranen, V. 2019. Sijoittajan verotus ja verosuunnittelu. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Finanssiala ry 2020. Joukkovelkakirja- ja indeksilainat. Viitattu 7.10.2020. <https://www.finanssialalle.fi/opintomateriaalit/finanssialan-perusteet/saastaminen-ja-sijoittaminen/eri-sijoitusmuodot/joukkovelkakirja-ja-indeksilainat.html>

Finanssiala ry 2020. Talletukset (tilit). Viitattu 7.10.2020.

<https://www.finanssialalle.fi/opintomateriaalit/finanssialan-perusteet/saastaminen-ja-sijoittaminen/eri-sijoitusmuodot/talletukset-tilit.html>

Fidora, M., Fratzscher, M. & Thimann, C. HOME BIAS IN GLOBAL BOND AND EQUITY MARKETS, THE ROLE OF REAL EXCHANGE RATE VOLATILITY. European Central Bank 2006. Viitattu 16.12.2020.

<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp685.pdf?e8e562a584e26cadbb16830467e6bd493>

Hasselgren, J. OP Ryhmä 2019. Sijoitusvakuutus ja vakuutussäästäminen - mitä ne ovat ja miksi vakuutuksen kautta voi sijoittaa? Viitattu 19.9.2020.

<https://op.media/talous/sijoittaminen/sijoitusvakuutus-ja-vakuutussaastaminen-mita-ne-ovat-ja-miksi-vakuutuksen-kautta-voi-sijoittaa-5bd76a4a3a5043bd8a0ce9724fe076f8>

Heikinheimo, H. Sijoittaja.fi 2020. Hajauttaminen - Miten sijoitukset kannattaa hajauttaa? 5 vinkkiä parempaan hajautukseen. Viitattu 10.10.2020.

<https://www.sijoittaja.fi/61939/hajauttaminen-miten-sijoitukset-kannattaa-hajauttaa/>

Heikinheimo, H. Sijoittaja.fi 2017. Sijoituscase: Japanilaiset osakkeet. Viitattu 26.9.2020.

<https://www.sijoittaja.fi/etf-poiminnat/sijoituscase-japanilaiset-osakkeet/>

HS 2020. Tokion Nikkei-indeksi nousi korkeimmilleen 29 vuoteen. Viitattu 25.12.2020.

<https://www.hs.fi/talous/art-2000007313870.html>

Heurlin, A. Kauppalehti 2020. PÖRSSIT: Nousu jatkuu Aasian markkinoilla - Nikkei-indeksi 30 vuoden huipuissa. Viitattu 30.12.2020. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/porssit-nousu-jatkuu-aasian-markkinoilla-nikkei-indeksi-30-vuoden-huipuissa/5a2883e6-dc95-46bf-9274-d240e0bbd55e>

Hyrskke, A., Lönnroth, M. & Savilaakso, A. 2020. Vastuullinen sijoittaja. E-kirja. Helsinki: Kauppakamari.

Hyttinen, M. 2016. Luovu ajoittamisesta - tuplaa tuottosi. E-kirja. Helsinki: Talentum.

Hyttinen, M. 2017. Suosioharha - Sijoittaminen on taitolaji. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Hyttinen, M. 2014. Vaurastu kuin Warren Buffett. E-kirja. Helsinki: Talentum.

Johnson, B. Morningstar 2019. Investors Have Fewer Reasons Than Ever for Home Bias.

Viitattu 4.10.2020. <https://www.morningstar.com/articles/932399/investors-have-fewer-reasons-than-ever-for-home-bias>

Jäntti, E. OP Ryhmä 2020. Älä makuuta rahoja tililläsi. Viitattu 22.10.2020.

<https://op.media/talous/raha-ja-arki/ala-makuuta-rahoja-tilillasi-47c4cc9005ec4464bc0ff6270e6cb49c>

Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Knupfer, S. & Puttonen, V. 2018. Moderni rahoitus. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Kullas, M. & Myllyoja, N. 2014. Nainen ja rikastumisen taito: kirja sijoittamisesta, vaurastumisesta ja naiseudesta. E-kirja. Helsinki: Talentum.

Lehtinen, J. Kauppalehti 2020. Ruotsalaisista tehdään rahastosijoittaja pakolla - Jättirahastosta tuli Euroopan suurin. Viitattu 16.11.2020.

<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/ruotsalaisista-tehdaan-rahastosijoittaja-pakolla-jattirahastosta-tuli-euroopan-suurin/e815771e-3d88-42df-9be3-f0b6542c8e1b>

Mangeloja, E. Kauppalehti 2019. Sijoittajien käyttäytymisessä esiintyy kotimarkkinaharhaa - syytä olisi lähteä merta edemmäs kalaan. Viitattu 16.11.2020.

<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/sijoittajien-kayttaytymisessa-esiintyy-kotimarkkinaharhaa-syyta-olisi-lahtea-merta-edemmas-kalaan/cc3abd87-66c4-47c6-bc96-1ba2a42f77d5>

Metsämäki, M. Kauppalehti 2020. Suomalaisten sijoitushuuma ei osoita laantumisen merkkejä - Osakesäästötilien määrä kasvoi kuukaudessa 10 000:lla. Viitattu 8.12.2020.

<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/suomalaisten-sijoitushuuma-ei-osoita-laantumisen-merkkeja-osakesaastotilien-maara-kasvoi-kuukaudessa-10-000lla/56903923-a819-4c2c-9760-80c8d390149f>

Mustonen, A. Kauppalehti 2020. Millä hinnalla pääsee käsiksi amerikkalaisiin osakkeisiin? - Välittäjien kuluissa vaihtelua. Viitattu 17.12.2020. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/milla-hinnalla-paasee-kasiksi-amerikkalaisiin-osakkeisiin-valittajien-kuluissa-vaihtelua/d83b9668-2035-475f-95eb-890b70577950>

Mustonen, A. Kauppalehti 2020. Sijoittaja, tarkkaile välityskuluja - ”Kuluista säästäminen on riskitöntä lisätuottoa”. Viitattu 19.12.2020. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/sijoittaja-tarkkaile-valityskuluja-kuluista-saastaminen-on-riskitonta-lisatuottoa/d0136a3b-f493-4325-8f38-861ffb261b39>

Myllyoja, N. & Kullas, E. 2020. Rahan taju. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Nasdaq 2020. Viitattu 19.10.2020. <http://www.nasdaqomxnordic.com/>

OP 2020. OP-Metsänomistaja. Viitattu 1.11.2020.

<https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-metsanomistaja>

OP 2020. Pörssilistatut indeksituotteet - mitä ovat ETP, ETF ETC ja ETN? Viitattu 5.11.2020.

<https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakesijoitukset/osakesijoittajan-palvelut/muut-porssilistatut-tuotteet>

OP 2020. OP: n Parhaat Osake- ja ETP- ideat. Viitattu 23.12.2020.

https://www.op.fi/documents/20556/33584885/OPn_Parhaat_21122020.pdf/8cdd246d-83c3-8346-08c9-2274c7bd9a97

OP 2020. Osakesäästötili. Viitattu 27.10.2020. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakesijoitukset/osakesaastotili>

OP 2020. OP-Vuokratuotto. Viitattu 1.11.2020. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-vuokratuotto>

PRI 2020. Viitattu 22.12.2020. <https://www.unpri.org/>

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Pörssisäätiö 2020. OPPITUNTI 4: HAJAUTTAMINEN, ELI MITEN ALENNAT SIJOITTAMISEN RISKIÄ? Viitattu 18.11.2020. <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/hajauttaminen/>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2012. Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV: kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja. E-kirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto Tampereen yliopisto.

Sijoittajan korko-opas. Pörssisäätiö 2014. Viitattu 20.10.2020.

https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2014/06/korko_opas_2014_perus.pdf

Remes, M. Taloustaito 2019. Osakeostoksille Tukholman pörssiin - millaisia mahdollisuuksia halpa kruunu avaa osakesijoittajalle? Viitattu 14.10.2020.

<https://www.taloustaito.fi/Rahat/osakeostoksille-tukholman-porssiin--millaisia-mahdollisuuksia-halpa-kruunu-avaa-osakesijoittajalle/#801f2277>

Ricca, C. Currency.com 2020. How to curb familiarity bias and boost your portfolio. Viitattu 19.12.2020. <https://currency.com/how-to-curb-familiarity-bias-and-boost-your-portfolio>

Rosenbluth, T. Yahoo Finance 2020. U.S. Investors' Home Bias Comes with Risk. Viitattu 9.1.2020. <https://finance.yahoo.com/news/u-investors-home-bias-comes-110038125.html?.tsrc=fin-srch>

Ruusuvuori, J., Nikander, P. & Hyvärinen, M. 2010. Haastattelun analyysi. E-kirja. Tampere: Vastapaino.

Salkunrakentaja.fi 2020. Sijoittamisen ABC - peruseriaatteet ja kokoneiden sijoittajien vinkit. Viitattu 29.12.2020. <https://www.salkunrakentaja.fi/sijoittaminen-abc/>

Sijoittaja.fi 2020. Mistä tuotto syntyy? Viitattu 30.12.2020.

<https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mista-tuotto-syntyy/>

Suomen Pankki 2020. Kotitalouksien osakesijoitukset kasvoivat vuonna 2019. Viitattu 12.12.2020. <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/tiedotehistoria/2020/kotitalouksien-osakesijoitukset-kasvoivat-vuonna-2019/>

Suomen Pankki 2020. PUOLET SUOMALAISTEN YRITYSTEN OSAKKEISTA KOTIMAISESSA OMISTUKSESSA. Viitattu 2.12.2020. <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/>

Terhemaa, A. Kauppalehti 2021. Osinkosijoittaja saa Suomessa yhtiöiltä kuninkaallisen kohtelun - osinkoja maksetaan enemmän kuin Ruotsissa. Viitattu 7.1.2021.

<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/osinkosijoittaja-saa-suomessa-yhtioilta-kuninkaallisen-kohtelun-osinkoja-maksetaan-enemman-kuin-ruotsissa/b56cd1e5-5e91-4189-9609-066f445d2ace>

Tuominen, J. Kauppalehti 2020. Maailman osakemarkkinoilla rikki hurja rajapyykki - "Ihan järkevää, että osakkeet maksavat enemmän kuin koskaan". Viitattu 10.12.2020.

<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/maailman-osakemarkkinoilla-riikki-hurja-rajapyykki-ihan-jarkevaa-etta-osakkeet-maksavat-enemman-kuin-koskaan/2f62616b-7670-492d-9803-66994dcf8478>

Turtiainen, M. 2018. Sijoituspalvelut ja asiakas. E-kirja. Helsinki: Alma Talent.

Vaghela, V., Edwards, A. & Miller, M. Bloomberg 2021. Brexit Pushes Most Europe Share Trading Off Top U.K. Venues. Viitattu 9.1.2021.

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-01-04/brexit-pushes-almost-100-of-europe-share-trading-off-u-k-venue>

Vanguard 2019. The force of volatility, Viitattu 27.12.2020.

<https://investornews.vanguard/the-force-of-volatility/>

Verohallinto 2019. Osakesäästötili. Viitattu 29.9.2020.

<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakes%C3%A4%C3%A4st%C3%B6tili/>

Julkaisemattomat

Aalto, M. 2020. ETF-osakeanalyytikon haastattelu 10.12.2020. OP Ryhmä. Hämeenlinna.

Aalto, M. & Pyysing, A. 2020. ETF - seksikäs kirjainlyhenne vai näppärä tapa tehdä pörssikauppaa video 18.9.2020. OP Ryhmä. Helsinki.

Hakala, K., Heinola, J., Saari, A. & Vuorela, J. 2020. Kansainvälisen osakesijoittamisen myytinmurtajaiset podcast 22.12.2020. OP Ryhmä.

Hamid, J. & Parkkinen, H. 2020. Osakesijoittamisen alkeet video 24.10.2020. OP Ryhmä. Helsinki.

Kauppila, K. & Taponen, K. 2020. Rahastosäästäminen - valitsenko aktiivi- vai indeksirahaston video 2.12.2020. OP Ryhmä. Helsinki.

Majasalmi, T. 2020. Asuntosijoittaminen podcast 23.9.2020. OP Ryhmä. Helsinki.

Parkkinen, H. 2020. Meneekö metsään, jos sijoitan metsään video 6.10.2020. OP Ryhmä. Helsinki.

Virtapalo, J. 2020. Sijoitusjohtajan haastattelu 23.12.2020. OP Etelä-Häme. Hämeenlinna.

Kuviot

Kuvio 1: Exchange Traded Products-tuotteet (OP 2020.)	11
Kuvio 2: ETF-sijoittamisen suosion kasvu (Kauppalehti 2021.)	12
Kuvio 3: Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat yksityisillä sijoittajilla (Hyrskke ym. 2020, luku 5.)	15
Kuvio 4: Poissulkemisen periaate (Hyrskke ym. 2020, luku 5.)	16
Kuvio 5: Suomalaisten liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjalainojen kanta sektoreittain (Suomen Pankki 2020.)	20
Kuvio 6: Kesäkuussa 2020 suomalaisten kotitalouksien talletuskanta kasvoi yli 100 miljardin euron (Suomen Pankki 2020.)	21
Kuvio 7: Maailman osakemarkkinoiden arvon kehitys vuodesta 2004 lähtien (Kauppalehti 2020.)	23
Kuvio 8: Maailman osakemarkkinoiden markkinaosuudet (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)	24
Kuvio 9: Yhdysvaltalaisien listattujen yhtiöiden määrä eri sektoreittain (Elo & Saarhelo 2018, luku 2.)	26
Kuvio 10: Euroopan ETP-listaus vuodelta 2015 maakohtaisesti (Abner 2016, luku 3.)	29
Kuvio 11: Historian reaalityoton kokonaisindeksi eri sijoituskohteissa (Sijoittaja.fi 2020.) ...	32
Kuvio 12: Yhdysvaltalaisien osakkeiden salkku - Yhdysvaltojen ulkopuolisten osakkeiden salkku (Cooper ym. 2013, 4-18.)	40
Kuvio 13: Kotitalouksien osake- ja osakerahastosijoitusten kasvu vuosien 2014 ja 2019 aikana (Suomen Pankki 2020.)	42
Kuvio 14: USA-osakeomistukset suomalaisille kotitalouksilla (Kauppalehti 2020.)	43
Kuvio 15: OP:n kaupankäynnin kulut USA-osakkeilla (Kauppalehti 2020.)	44

Taulukot

Kuvaotsikkoluettelon hakusanoja ei löytynyt.

Liitteet

Sisällysluettelon hakusanoja ei löytynyt.